

Socialhögskolan

Komparativ Socialpolitik

C-uppsats

SOL 611

Höstterminen 2006



LUNDS UNIVERSITET

Det dubbla uppdraget

- *Relationen mellan INGO och staten i Vietnam*

Författare: Johanna Köping

Ida Pettersson

Handledare: Stine Thorsted

Examinator: Lars Harrysson

Abstract

Due to the political system in Vietnam, all organizations in Vietnam need a permit to operate in the country and consequently, have to balance their mission, their main purpose of being in the country, with the fact that they are dependant on the government to give them the permit they need to stay in the country.

With this as our basis, the main focus of this essay has been to identify different types of relations that exist between the Vietnamese state and International Non Governmental Organisations (INGOs) in Vietnam. Since we have interviewed people representing INGOs, our result is based on their experience of this relationship. By using Najam's Four-C's Model, we established that the more traditional INGOs which principally provide services, predominantly have a cooperative relationship with the state, whereas radical INGOs which are committed to policy change, mostly have a relationship which is characterised by conflict.

Kapitel 1. Inledning	6
1.1 Begrepp.....	8
1.2 Problemformulering.....	8
1.3 Syfte.....	9
1.4 Frågeställningar.....	9
1.5 Avgränsningar.....	9
1.5.1 Upplägg.....	10
Kapitel 2. Metod	11
2.2 Kvalitativ metod.....	11
2.2.1 Genomförande.....	12
2.2.2 Intervju.....	12
2.2.3 Urval av intervjupersoner.....	13
2.2.4 Beskrivning av undersökningsgruppen.....	14
2.3. Källkritik.....	14
2.3.1 Sekundärdata.....	14
2.3.2 Intervjuer.....	15
2.4 Etiska överväganden.....	16
2.4.1 Värderingar.....	16
2.5 Uppdelning.....	17
Kapitel 3. Tidigare forskning	17
Kapitel 4. Bakgrund	18
4.1 Historisk tillbakablick i Vietnam.....	18
4.1.1 Socioekonomisk historia under två decennier.....	19
4.1.2 Politiskt system i Vietnam.....	20
4.1.3 Civilsamhället.....	21
4.1.4 Civilsamhället idag.....	22
Kapitel 5. Teori	24
5.1 The Four-C's model.....	25
5.1.1 Samarbete.....	25
5.1.2 Konfrontation.....	26
5.1.2 Kompletterande.....	26
5.1.2 Kooptering.....	27
5.2 Olika typer av NGOs.....	28
Kapitel 6. Empiri	28
6.1 Kontext.....	29
6.1.1 Civilt samhälle.....	30
6.1.2 Tillstånd.....	30
6.1.3 Korruption.....	31
6.1.4 Kontroll.....	32
6.2 Organisationernas arbetsmetod.....	34
6.2.1 Arbete för policyförändringar.....	35
6.2.2 Implementering av regeringens beslut.....	36
6.2.3 Kunskapsspridning.....	37
6.2.4 Tillhandahållande av service.....	38

6.3 Balans	39
6.3.1 Mjuka stilen	41
6.3.2 Balansstilen	41
6.3.3 Tuta och körstilen.....	43
<i>Kapitel 7. Analys</i>	44
7.1. Konfrontation	44
7.2 Komplement	46
7.3 Samarbete	47
7.4 Kooptering	49
7.5 Det politiska systemets betydelse för relationen	51
7.6 Avslutande diskussion	51
7.7 Reflexion	52

Kapitel 1. Inledning

Under hösten har vi läst komparativ socialpolitik vilket inneburit att vi bland annat läst om olika socialpolitiska system. Våra tankar på att åka utomlands och skriva vår C-uppsats började ta form, och under arbetet med vår så kallade länderrapport där vi valde att beskriva Vietnams socialpolitiska system bestämde vi oss för att åka till Vietnam.

Vietnam är en kommunistisk enpartistat vars politiska system, historiskt sett, aldrig varit helt homogent. Yttre omständigheter som krig, konflikter, sammanslagningar och liknande har inneburit att systemet har varierat utifrån både tid och region. Trots de senaste årens politiska förändringar, vilka medfört en viss ökning av lokalt inflytande och decentralisering och därmed en viss ökning av människors inflytande, har landet aldrig styrts utifrån demokratiska principer. Införandet av marknadsekonomi *doi moi* fick stor betydelse för partiet och de tendenser som var synbara innan reformen, i form av decentralisering och minskad statlig kontroll av vissa områden, förstärktes ytterligare. Man omdefinierade relationen mellan partiet och staten genom att ge statliga institutioner ökad frihet och genom att göra partiet delvis ansvarig inför lagen. Sammantaget innebar dessa förändringar dock enbart marginella skillnader när det gällde människors inflytande (Dixon 2004) och Vietnam är fortfarande en enpartistat vilket påverkar landets struktur på många sätt. Det tar sig bland annat uttryck i partiets starka ställning, i det utbyggda kontrollsystemet, censuren samt inskränkta fri- och rättigheter för befolkningen och de människor som verkar i landet.

År 2002 levde 29 procent av befolkningen på det absoluta fattigdomsmåttet en dollar per dag (Taylor, 2004). Cirka 70 procent av befolkningen lever på landsbygden och livnär sig på småskaliga jordbruk med begränsade möjligheter till allmänna sociala rättigheter. Trots den stora ekonomiska tillväxt som skett de senaste åren och trots de förbättringar som detta medfört, är den ekonomiska fördelningen fortfarande mycket ojämn (McCargo 2004). Detta innebär att stora delar av befolkningen inte får grundläggande behov som hälso- och sjukvård samt utbildning, tillgodosedda. Landet har därför varit föremål för omfattande humanitära och strategiska hjälpinsatser vars syfte har varit att påskynda utvecklingen i landet och på så sätt minska klyftan mellan fattiga och rika. Dessa hjälpinsatser har till viss del utförts av INGOs (International Non-governmental Organizations, se vidare *begrepp, 1.1*) vars närvaro i landet möjliggjorts av de senaste tjugo årens politiska förändringar som delvis öppnat upp landet. Dessa organisationer har

blivit en viktig del när det gäller att fylla det tomrum som finns när det gäller social service, och de arbetar i många fall även med policyförändring (Kerkvliet & Heng & Koh 2003).

Det kan verka paradoxalt att ett land, vars författning bygger på partiets ledande position och där man inte tillåter oppositionspartier (www.ne.se A) öppnar upp landet för organisationer som jobbar med bland annat rättighetsbaserade frågor. En förklaring till detta kan ligga i det hjälpbehov Vietnam har när det gäller vissa områden. Staten har därutöver möjligheten att kontrollera hur organisationerna verkar. Då man är i behov av hjälp inom vissa områden kan man se en vinst med vissa delar av det arbete en organisation verkar inom, medan man ställer sig mer kritisk till andra. Kontrollen är idag mindre än historiskt sett och den har antagit andra former. Idag är den mer indirekt då den sker genom att organisationer är underordnade staten och partiet och det sker i allt större utsträckning genom förhandling och konsultation (Kerkvliet & Heng & Koh 2003). Samtidigt sker ett medvetet urval när det gäller vilka organisationer man tillåter. Organisationer som arbetar med politiska, religiösa eller intellektuella frågor eller grupper, är inte alltid välkomna, till exempel får organisationer som arbetar med arbetares rättigheter inte tillstånd att verka i Vietnam (a.a.).

Med ovanstående som utgångspunkt, blev vi nyfikna på vad det innebär att som INGO verka i en diktatur. Det var i synnerhet två aspekter som fängade vårt intresse. Det första var hur relationen mellan den vietnamesiska staten och INGOs ser ut. Den andra aspekten handlade om balansen mellan statens kontroll utifrån deras makt att ge tillstånd och kontrollera, och INGOs intresse att förmedla sina kärnfrågor. Med utgångspunkt i dessa två frågor har vi i vår uppsats fokuserat kring det vi benämner det *dubbla uppdraget*. Med detta menar vi den speciella situation som INGOs hamnar i när det gäller att hitta en balans mellan verksamhetens mål och relationen till staten. Vi är intresserade av hur man som INGO hanterar den situation som uppstår när man vill driva sina kärnfrågor och förmedla sina värdegrunder samtidigt som man måste arbeta på att upprätthålla en hållbar relation till staten för att få vara kvar i landet och genomföra arbetet. Händer det då att INGOs måste förändra sitt arbete så att det ”passar” staten? eller måste staten göra avkall på sina grundprinciper för att få tillgång till de pengar och det bistånd som INGOs tillhandahåller? Utifrån dessa tankar har vi skapat vårt syfte och våra frågeställningar.

1.1 Begrepp

Det finns vissa begrepp som vi vill förklara lite närmare för att läsaren på bästa sätt skall kunna förstå och tillgodogöra sig uppsatsen. Ett av dessa begrepp är INGO, som står för International Non-Governmental Organizations. Vi har valt att utgå från Najams (2000) definition av NGO (Non-governmental Organizations) för att förklara begreppet, detta då vi kommer att använda oss av hans teori i analysen. INGO är en specificering av NGO som indikerar att organisationen verkar i ett annat land än det där den har sin bas, i övrigt har begreppen samma betydelse. Najam definierar begreppet som; icke-vinstdrivande-, frivilliga-, självständiga-, välgörenhets-, filantropiska organisationer, det vill säga organisationer som kan sägas tillhöra den tredje sektorn. När vi längre fram i texten refererar till vietnamesiska NGO så avser vi de organisationer staten i Vietnam benämner som NGO. I presentationen av teorin använder vi också begreppet NGO och utgår då från Najams definition.

Civilsamhälle är ett annat begrepp av intresse. Det kan definieras på olika sätt, men den vanligaste definitionen är att civilsamhället ses som den arena som existerar utanför familjen, staten och marknaden där människor sluter sig samman för att tillvarata sina intressen. Det är alltså en relativ bred definition som inte begränsar sig till vissa typer av organisationer eller sammanslutningar, utan inkluderar alla typer av aktiviteter där människor samlas för att diskutera, debattera och försöka påverka samhället i stort (CIVICUS, 2006). INGOs kan ses som en del av begreppet det civila samhället (Kerkvliet & Heng & Koh 2003).

Det sista begreppet vi vill förtydliga definitionen på, är staten. Då Vietnam är en enpartistat får staten en speciell ställning i landet. Vi har valt att i den fortlöpande texten, då vi hänvisar till relationen mellan staten och INGOs, likställa staten med partiet, massorganisationer, paraplyorganisationer under massorganisationer och ministerier (se vidare avsnittet *Politiskt system i Vietnam*). Därmed är det relationen till ovanstående som vi utgår från i analysen.

1.2 Problemformulering

Vietnam är ett av världens största mottagarländer av bistånd. Mycket av de biståndspengar som kommer in i landet administreras av internationella frivilligorganisationer. Dessa organisationer blir således viktiga för landet och dess medborgare utifrån att de besitter ett kapital och en idé om vad de vill göra i landet. De senaste årtionden har landet öppnats upp avsevärt genom införande

av marknadsekonomi vilket har inneburit att många internationella organisationer har fått möjlighet att etablera sig i landet, där ibland INGOs. Det finns en mängd organisationer i landet som vill förmedla den kunskap och de värderingar som de anser vara viktiga för Vietnam, dessa organisationer bygger oftast på demokratiska värderingar och har en grund i mänskliga rättigheter samt har ofta sin bas i demokratier. Samtidigt strävar det kommunistiska partiet efter att upprätthålla en enpartistat genom kontroll och regler. Båda dessa parter vill uppnå en utveckling för landet, men påverkar deras olika utgångsläge vad man vill uppnå och på vilket sätt det skall genomföras? Påverkar detta i sin tur vilken relation staten och INGOs har?

1.3 Syfte

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur relationen mellan staten och INGOs ser ut i Vietnam.

1.4 Frågeställningar

- Hur upplever medarbetarna inom INGOs relationen till staten?
- Hur tar sig relationen mellan staten och INGOs uttryck i en stat som diktaturen Vietnam?

1.5 Avgränsningar

Vi har gjort våra avgränsningar utifrån två olika faktorer. Den första faktorn är riskfaktorn. Vi blev erbjudna intervjuer med representanter för vietnamesiska organisationer men blev från flera håll avrådda att genomföra dem med anledning av att vi var i Vietnam på turistvisum. Inom alla organisationer finns det anställda som är knutna till partiet, dessa har en rapporteringsplikt. Om vi skulle ha intervjuat representanter från dessa organisationer skulle de vilja ha en redogörelse till anledningen för vår intervju. Då vi var i Vietnam på vanliga turistvisum skulle detta innebära att den officiella anledningen till vårt besök i Vietnam inte stämde överens med den faktiska. Vi vill inte spekulera i eventuella konsekvenser, men det faktum att vi blev avrådda från fyra oberoende personer var tillräckligt för oss för att vi inte kände oss trygga i att ta kontakterna.

Den andra faktorn till den avgränsning vi gjort är metodologisk utifrån att renodlade NGOs per definition inte finns i Vietnam. Detta då alla nationella organisationer i landet är knutna till staten eller partiet i större eller mindre utsträckning. I Vietnam talar man ändå om NGOs men vad man då refererar till är paraplyorganisationer till staten eller partiet, eller andra ”lokala organisationer”. Det hade varit intressant att i undersökningen inkludera dessa organisationer,

dock hade vår underökning då snarast tagit karaktären av en komparativ studie eftersom villkoren för vietnamesiska NGOs och INGOs är så olika.

1.5.1 Upplägg

Vår uppsats består av sju kapitel. I det inledande kapitlet vilket fått betäckningen *inledning* presenteras problemformulering, syfte, frågeställningar samt avgränsningar.

Under *metodkapitlet* diskuterar vi valet av metod och hur metoden utformats. Vi tar upp källkritik och etiska överväganden vi gjort under uppsatsens gång.

Under kapitlet *tidigare forskning* får läsaren en kort genomgång av tidigare genomförd forskning som vi finner relevant för ge läsaren den förståelse som behövs för att förstå uppsatsen eller för att besvara frågeställningarna.

I kapitlet *bakgrund* ges en historisk tillbakablick av utvecklingen i Vietnam för att läsaren skall få en bild av den process landet befinner sig i för närvarande. Här beskriver vi även Vietnams politiska struktur samt socioekonomiska situation.

Under *teorikapitlet* presenterar vi de teorier och analysverktyg vi har utgått från genom att redogöra för *Four-C's model*, samt olika typer av NGOs.

Vi har valt att presentera vår *empiri* utifrån tre huvudområden; civilsamhälle – vilket beskriver hur det civila samhället i Vietnam är uppbyggt, arbetssätt – vilket redogör för hur man arbetar inom de olika organisationerna samt framgångsfaktorer – där vi redogör för hur man förhåller sig till staten.

Upplägget i *analyskapitlet* utgår från de fyra olika relationer som enligt teorin kan uppstå. Vi inleder således kapitlet med att kategorisera vilka olika typer av relationer de olika organisationerna har, vi tittar där efter på vilka omständigheter som kan tänkas påverka relationen samt avslutar med en reflektion kring uppsatsen.

Kapitel 2. Metod

Det ämne vi valde att fördjupa oss inom för att skriva c-uppsats är ett ämne som för oss var relativt nytt. Det finns både en tjusning och en rädsla i att välja ett område som man som forskare inte känner så väl till. Tjusningen är kopplad till spänningen i att få oväntade resultat och att upptäcka något nytt. Rädslan är kopplad till problem kring att finna relevant information och att upptäcka att det insamlade materialet är för tunt för en bra analys. Vi lämnade Sverige både fysiskt och kunskapsmässigt och därmed den samhällsmodell och de samhällsfunktioner som vi känner till. I detta kapitel kommer vi att redogöra för den resa vi under vårt uppsatsskrivande genomgått, vi kommer också att redogöra för hur vi gått tillväga rent metodologiskt genom att beskriva de val och ställningstaganden vi gjort och motivation till dessa.

2.1 Induktion

När man bedriver samhällsforskning kan det ske på två sätt, genom deduktion eller induktion. Det första innebär att man utgår från en teori då man undersöker ett fenomen, genom en studie testar man en teorins hållbarhet. Induktion å andra sidan innebär att man undersöker ett fenomen som man sedan kopplar till en teori för att förklara det. (May, 1997). Vår ambition har varit att arbeta induktivt. Vi har undersökt relationen mellan INGOs och staten i Vietnam och vilka faktorer som påverkar deras relation. För att kunna förklara det resultat vi fått har vi hittat en teori som beskriver hur olika typer av relationer mellan staten och NGOs kan uppstå samt vilka typer av relation som finns.

2.2 Kvalitativ metod

Vi kommer att använda oss av kvalitativ metod för att samla in empiri, huvuddelen kommer att bestå utav en intervjustudie. När en metod väljs ut skall det ske i anslutning till den aktuella frågeställningen, detta för att syftet med en viss metod är att på bästa sätt besvara frågeställningarna. Orsaken till att vi valt att arbeta med kvalitativa intervjuer är att vi tror att de på bästa sätt kan besvara våra frågeställningar. När man gör en studie i syfte att beskriva personers upplevelser och åsikter är en kvalitativ metod bra att använda sig av. Orsaken till det är att man då kan få en uppfattning om människors sätt att resonera (Trost, 1997).

2.2.1 Genomförande

Det samhälle vi kom till, det Vietnamesiska, erbjöd många överraskningar och oväntade upplevelser, både positiva och negativa. Hanoi, där vi genomförde våra intervjuer är en mångmiljonstad som rymmer allt från, miljoner av människor, fattiga och rika till miljoner av mopeder, avgaser, spännande mat, ett mycket hektiskt gatuliv, därtill är det Vietnams maktcentrum. Många av de problem vi ställdes inför var av fysisk karaktär, vi kunde inte språket, vi hittade inte någonstans och visste inte vart vi skulle vända oss med våra frågor. Inför varje intervju gick vi dagen före ut med kartan i högsta hugg och försökte hitta platsen för det avtalade mötet. Om vi ville skriva ut ett papper från USB-minnet fick vi ägna en hel förmiddag åt att hitta ett ställe på vilket det både fanns en skrivare och en dator. Hårddisken på vår dator kraschade under vietnamvistelsen, det kan ha varit ett vietnamesiskt virus men det får vi nog aldrig reda på, för datorn är bortom all räddning. Det blev att ta till den gamla metoden med penna och papper. Andra problem vi ställdes inför var av mer kulturell - eller kontextuell karaktär. Med vår bakgrund i en västerländs demokrati kändes vissa delar av det vietnamesiska samhället väldigt främmande och skrämmande. Genom våra intervjupersoner kom vi i kontakt med vad en diktatur med ett kontrollsystem kan innebära. Den misstänksamhet som många kände gentemot polisen och myndigheterna förmedlade de till oss, vilket gjorde att även vi blev lite rädda. Det gjorde att vi kanske var lite väl försiktiga i vissa situationer, bland annat vågade vi inte intervju lokala organisationer. Vi har också fått erfara hur svårt det kan vara att förstå sociala koder i en annan kultur. När vi kom till landet hade vi bokat tid för ett par intervjuer, med andra hade vi bara muntliga avtal om att vi skulle höras av. Vi fick löfte om intervjuer men då vi kontaktade dem gick de inte att få tag på, intervjuerna kom alltså inte till stånd. Det var en stor besvikelse för oss. Enligt ett par av våra intervjupersoner kan det finnas en kulturbunden förklaring till detta. I Vietnam anser man att man tappar ansiktet om man inte kan erbjuda sin hjälp. Så när vi frågade om en intervju svarade de ja även om de inte ville medverka. Sammantaget kan man säga att resan till Vietnam var utmanande och givande på många plan. Vi tycker att vi har fått ta del av otroligt spännande information till uppsatsen, vi har fått viss insikt i ett annorlunda politiskt system och vi har fått uppleva en annorlunda kultur. Den kunskap och inspiration detta skapade hoppas vi skall leda till en intressant uppsats av hög kvalitet.

2.2.2 Intervju

Det finns olika typer av intervjuer, May (1997) behandlar fyra typer; *strukturerad*, *semistrukturerad*, *ostrukturerad/fokuserad* och *gruppintervju*. Vi har valt att göra

semistrukturerade intervjuer som är ett mellanting mellan strukturerad och ostrukturerad/fokuserad. Intervjuformen innebär att det finns specificerade frågor men att intervjuaren har en stor frihet att fördjupa svaren, formen tillåter diskussioner och fördjupningar inom de områden som avhandlas. (May, 1997). Vi valde denna intervjutyp för att inte bli alltför låsta vid en fast mall och för att i samtalet ha möjlighet att ställa följdfrågor och vara inlyssnande rörande delar som vi själva inte reflekterat över. En annan orsak till att vi valde att arbeta med en semistrukturerad intervju var att det skapar en grund för att jämföra de olika intervjuerna (a.a.). I intervjuguiden utgick vi från fyra teman som vi utformade med noggrannhet och försiktighet. Detta för att undvika att vara ledande eller för att formulera oss på ett sätt som skulle kunna upplevas som obehagliga. (se vidare stycket om etik). Intervjuguiden gjordes i en engelsk och en svensk upplaga då vi genomförde intervjuer på båda språken, intervjuguiden finns i bilaga 1.

I kapitlet *empiri*, då vi citerar intervjupersonerna, har vi utifrån Trost (1997) valt att inte använda talspråk. Detta utifrån en etisk aspekt, då talspråk ofta inte motsvarar intervjupersonens vanliga språknivå.

2.2.3 Urval av intervjupersoner

För att komma i kontakt med intervjupersoner, började vi ett par månader före avresan att via e-mail kontakta olika INGOs som vi fann via hemsidor på internet. Genom att skicka e-post till dessa organisationer och redogöra för vårt syfte och de tankar vi inledningsvis hade, kom vi i kontakt med ett par INGOs som var verksamma i Vietnam. Vi fick löften om intervjuer med några av dessa, därtill slussade de oss vidare till andra eventuella intervjupersoner. Vissa kontakter upprättades också genom slumpmässiga sammanträffanden. Det är viktigt att vara noggrann med att välja ut personer som har kunskap om frågan man vill diskutera. I vårt fall valde vi att kontakta personer i ledande ställningar inom organisationerna då vi ansåg att det var störst chans att de kunde besvara våra frågor. Då kvalitativa studier genomförs bör mellan 20 och 30 personer intervjuas, detta för att få ett så gediget material som möjligt utan att det blir ohanterbart (Repstad, 1999). Eftersom vi är begränsade i tid, då vi endast har tio veckor till vårt förfogande, hade vi tänkt intervju cirka åtta personer, det blev tyvärr omöjligt på grund av att vi inte kom i kontakt med så många som var intresserade av att delta i vår studie. Vi genomförde därför sex intervjuer. Då dessa var klara upplevde vi det som att vi uppnått någon form av mättnadskänsla inom vissa områden. Mättnadskänsla innebär att intervjupersonernas svar börjar återupprepas och att man inte längre får in nytt material (Silverman, 1993).

2.2.4 Beskrivning av undersökningsgruppen

Syftet med vår uppsats är att undersöka INGOs relation till staten. Då våra intervjuer genomförts med företrädare för organisationerna, utgår vi från deras syn på relationen. Huruvida deras åsikter kan sägas vara representativa för hela organisationen, är svårt att veta. Vi utgår dock i vår analys från att deras svar kan sägas representera organisationen utifrån att de alla har en relativ hög position inom organisationen och därmed har god insyn i strukturen. Vi har i analysen delat upp två av organisationerna och analyserat dessa separat då de arbetar på olika sätt och därmed har olika relation till staten. Detta stämmer överens med den teori vi utgår från, där det poängteras att olika delar av en organisation kan utveckla olika typer av relation till staten. Dock utgår vi även i detta fall från att de representerar sin del av organisationen. Vi gjorde intervjuer med sex personer från fem olika organisationer. Vi benämner organisationerna utifrån det område de arbetade inom; *barnrättsorganisationen*, *empowermentorganisationen*, *AIDS-organisationen*, *nykterhetsorganisationen* samt *katastroforganisationen*.

2.3. Källkritik

Vi har använt oss av många olika typer av information i framställningen av denna uppsats, böcker, rapporter artiklar, hemsidor på internet samt de intervjuer vi genomförde i Vietnam. Det är viktigt att kunna förhålla sig kritisk till det material som man väljer att använda då en källa kanske inte alltid överensstämmer med verkligheten utifrån olika orsaker. Vi kommer nedan att presentera hur vi har förhållit oss till den sekundärdata vi använt oss av samt de intervjuer vi gjort.

2.3.1 Sekundärdata

Vi använder oss i stycket *bakgrund*, av sekundär forskningsdata vilket innebär att man tar del av redan befintlig forskning. Då man använder sig av denna sorts material är det viktigt att reflektera över att materialet kan vara vinklat och att analysen, slutsatser och tolkningar kan vara gjorda utefter det (Halvorsen, 1992). Utbudet av litteratur om vårt ämne har varit begränsat och därför behöver vi vara noggranna när vi bedömer dess relevans och kvalitet. En faktor som vi tagit hänsyn till är att Vietnam är ett land i transformering, det bidrar till att litteratur snabbt blir irrelevant. Vi har varit medvetna om detta och i de avsnitt som beskriver NGOs relation till staten samt i avsnitt som berör landets utvecklingstendenser, då har vi använt oss av material som är max tre år gammal.

Mycket av den litteratur vi använt oss av har varit på engelska. Detta innebär alltid en risk då det kan uppstå missförstånd vid översättningar. I vårt fall är den risken extra påtaglig då delar av litteraturen från börjar har varit på vietnamesiska eller beskriver vietnamesiska begrepp, som inom det engelska språket inte alltid har en översättning. Särskilt observanta har vi varit på begrepp som inte heller har någon entydig översättning i det svenska språket.

2.3.2 Intervjuer

I May (1997) presenteras tre villkor vilka bör vara uppfyllda för att en intervju skall bli lyckad, dessa är: *tillgänglighet*, *kognition* och *motivation*. Tillgänglighet syftar till om intervjupersonen har tillgång till den information som intervjuaren söker och faktiskt har kunskap att svara på frågorna. Kognition syftar till att intervjupersonen förstått vad som förväntas av henne eller honom. Motivation innebär att intervjupersonen känner att deras svar är av betydelse. Vi upplever det som att vi under intervjuerna lyckats uppfylla dessa krav. Framförallt villkoret kring tillgänglighet, då detta oroade oss inför intervjuerna. Vi var oroliga att de personer vi kommit i kontakt med inte skulle ha den kunskapen som krävdes för att svara på våra frågor. Men vi bedömer det som att vi vid samtliga intervjuer träffade den person inom organisationen som hade en god kunskap om just relationen till staten.

May (1997) beskriver att det som intervjuare är viktigt att hålla en balans mellan en tillitsfull relation till intervjupersonen och de krav och begränsningar som gäller för all forskning. Då vi intervjuade personer utifrån deras professionella roll upplevde vi att de flesta inte hade svårt att tala om ämnet. Dock upplevde vi att en av våra intervjupersoner inledningsvis inte kände sig helt bekväm att tala om ämnet. Då vi klargjorde att personen ifråga skulle vara anonym, upplevde vi att personen ifråga kände sig trygg att prata om ämnet. Det visade sig alltså att den faktor som var viktigast för att uppnå en tillitsfull relation i detta fall var anonymitetsskyddet.

Under intervjuerna har vi båda varit närvarande. Vi valde att göra så för att vi ansåg att det var viktigt att vi båda tog del av samtalet och fick chans att ställa följdfrågor. Då våra intervjupersoner blev intervjuade utifrån sin professionella roll, kom vi till den slutsatsen att det i vårt fall inte borde utgöra något större hinder att vi var två.

2.4 Etiska överväganden

Det etiska dilemma som vi först kom i kontakt med handlade om huruvida vårt ämne kunde vara alltför kontroversiellt i en diktatur. Skulle det kunna innebära en risk för våra intervjupersoner om vi ställde frågor som kunde uppfattas som kritiska gentemot den vietnamesiska regeringen? Skulle våra intervjupersoner våga säga sin uppriktiga mening? I samråd med våra kontakter i Vietnam valde vi att formulera våra frågor på ett så värderingsfritt sätt som möjligt. Detta både för att skydda intervjupersonerna och för att få ett empiriskt underlag som håller hög kvalitet.

Andra etiska överväganden som alltid skall beaktas i en studie är bland annat huruvida det finns ett samtycke till att ingå i studien, den som ingår i studien informeras om dess ändamål, samt hur den skall publiceras och vilka konsekvenser en publikation kan leda till. Slutligen skall intervjupersonen garanteras anonymitet (May, 1997). Alla dessa etiska överväganden har vi försökt förhålla oss till efter bästa förmåga. I inledningen av våra intervjuer informerade vi om uppsatsens syfte, vad intervjun skulle användas till, att de i uppsatsen skulle komma att vara anonyma samt bad om tillstånd för inspelning av samtalet.

2.4.1 Värderingar

Det finns en del litteratur kring hur forskarens respektive intervjupersonens förförståelse och tidigare erfarenheter påverkar forskningsresultatet. Åsikterna skiljer sig dock åt huruvida denna påverkan är positiv eller negativ.

Innan vi åkte till Vietnam hade vi en förutfattad mening kring vad resultatet av vår undersökning skulle visa på, vilket till viss del avspeglades i vår intervjuguide. För att undvika att i intervjusituationen vara ledande fick vi omformulera vissa frågor. Under vår vistelse i Vietnam blev vi även påverkade av egna och andras erfarenheter, vilket gav oss en negativ bild av staten. Vi diskuterade en del kring hur detta påverkade oss i förhållande till vårt material och kom fram till att det finns en risk att vi i presentationen av vårt material, är normativa. Detta har vi försökt förhålla oss till genom att vara deskriptiva och inte normativa. Enligt May (1997) finns det två sätt att presentera fakta. Det är genom positiva eller normativa påståenden. De positiva kan liknas vid att vara deskriptiv då de beskriver ett fenomen, vad som händer. De normativa beskriver hur man önskar att ett fenomen var. Som forskare skall man försöka att inte använda normativa

påstående (a.a.). Genom ständiga diskussioner samt genom att se till att de slutsatser vi dragit bygger på fakta, har vi försökt undvika detta.

Ytterligare en faktor som kan påverka resultatet är den förförståelse intervjupersonerna har med sig. May (1997) tar upp begreppet biografi som syftar till både forskarens och intervjupersonernas bakgrund och tidigare erfarenheter. Han menar att det finns en uppfattning om att man måste skilja på förnuftet och känslorna inom forskning då distans skapar objektivitet. May (1997) poängterar dock att man som forskare måste göra sig av med antagandet att vi kan få tillgång till en objektiv värld bortom människors tolkningar. Weber i May (1997) menar att subjektiva meningar är utgångspunkt för objektiv analys. Majoriteten av de personer som vi har intervjuat, kommer från länder som skiljer sig märkbart från Vietnam utifrån politiskt system, kultur och värderingar. Detta skulle kunna tänkas utgöra ett hinder när det gäller att få en så objektiv bild som möjligt av hur relationen mellan dessa organisationer och staten ser ut. Utifrån Mays resonemang om distans och objektivitet, anser vi inte att det nödvändigtvis är så. Detta då det är med denna eventuella förförståelse som personerna i landet verkar, och det är också utifrån den som relationen till staten utvecklas.

2.5 Uppdelning

Då vi är två som har skrivit denna uppsats vill vi kommentera uppdelningen. Vi upplever det som att vi har jobbat mycket nära varandra. Under den månad vi var i Vietnam tillbringande vi all vaken tid tillsammans, det föll sig då så att vi ständigt hade en dialog om uppsatsen pågående. Det är endast då vi skrivit som en uppdelning blivit tydlig. Vi har dock jobbat med texterna båda två för att förbättra uppsatsens kvalitet. Något som vi reflekterat över under arbetsprocessen med uppsatsen är att en så liten del består av konkret textproduktion. Den mesta tiden har gått åt till diskussioner, reflektioner och inläsning.

Kapitel 3. Tidigare forskning

Vi har valt att i *tidigare forskning* kortfattat presentera lite av den forskning som finns angående relationen mellan staten och INGOs. Vi kommer också att kortfattat presentera den teori vi skall använda oss av då vi med det vill visa vilket teoretiskt fält vi rör oss inom. Anledningen till att kapitlet *tidigare forskning* inte är så omfattande är att vi i inledningen tar upp de områden som vår uppsats tar sitt avstamp i.

Det finns en del forskning rörande relationen mellan staten och INGOs i Vietnam. Bland annat valde man att under den årliga konferensen *Vietnam Update Conference* år 2001 låta forskare dels undersöka relationen mellan staten och olika typer av organisationer, dels att undersöka relationen mellan organisationer, vilken typ av organisationer som fanns samt hur effektiva och viktiga dessa organisationer var. Denna undersökning gjordes då man upplevde att antalet icke-statliga organisationer successivt ökade i landet. I undersökningen drogs slutsatsen att många INGOs i första hand anser sig ha en samordnande roll, i andra hand en implementerande roll, en roll som mellanhand samt som nätverksorganisation. De organisationer som har lyckats bäst med att på ett tillfredsställande sätt uppnå de mål man satt upp, är de organisationer som har ett nätverk av samarbetspartners på både statlig samt icke-statlig nivå (Kerkvliet & Heng & Koh 2003).

Kapitel 4. Bakgrund

Under kapitlet *bakgrund* har vi en historisk översikt. Detta följs av en socioekonomisk tillbakablick, en beskrivning av det politiska systemets struktur, en sammanfattning av vad det i korthet innebär att Vietnam är en diktatur samt en beskrivning av det civila samhället och hur INGOs verkar inom denna arena. Kapitlet *bakgrund* är relativt omfattande, vilket kan motiveras genom att den information som presenteras är viktig ur två aspekter; dels för läsarens skull, så att han eller hon har med sig tillräcklig kunskap för att förstå uppsatsen, och dels då vi anser att kontexten är viktig för att läsaren skall förstå relationen mellan INGOs och staten.

4.1 Historisk tillbakablick i Vietnam

År 1864 erövrades Vietnam och gjordes till en koloni under Franska staten. Konflikt hade uppstått då Frankrike sökte stödjepunkter för handel, mission och militära expeditioner till Kina. Till följd av kolonisationen hände mycket i landet, handeln ökade runt Saigonområdet, vilket bidrog till bland annat modernisering och framväxt av järnvägar, skolor och fängelser. Någon industrialisering i egentlig mening utvecklades dock inte. Runt år 1900 uppkom en modern nationalism, ur denna bildades det under 1920- och 30-talen olika partier. Kommunistledda uppror slogs ned under 1930- och 1940-talet. Med hjälp av Japan störtades den franska kolonialmakten under våren 1945 och med japanskt stöd bildades en nationell vietnamesisk regering. En hungerkatastrof drabbade dock landet under sommaren 1945 och runt en miljon vietnameser dog. En befrielseörelse uppbyggd av kommunistledaren Hô Chi Minh fick alltfler

anhängare. Då Japan drog sig ur andra världskriget i augusti 1945 startade ett uppror som kom att bli den mest symbolladdade händelsen i Vietnams moderna historia. Folkkommittéer tog makten i alla provinser, regeringen avgick, kejsaren abdikerade och den 2 september utropade Hô Chi Minh den *Demokratiska republiken Vietnam* (DRV) i Hanoi (www.ne.se A).

Mellan 1946 och 1954 pågick ett krig mellan Vietnam och Frankrike, kallat Indokinakriget. Lokala grupper organiserade sig i södra Vietnam och deras uppror ledde till att Vietnam vid en stormaktskonferens i Genève 1954 delades provisoriskt vid 17:e breddgraden i en nordvietnamesisk del (DRV) och en sydvietnamesisk. Detta ledde till krig mellan de båda sidorna, det så kallade Vietnamkriget. Under kriget var båda sidor beroende av utländskt stöd, Sydvietnam fick stöd av USA och Nordvietnam fick stöd av Kina och Sovjetunionen. 1969 utropades en sydvietnamesisk provisorisk revolutionsregering (PRR), som erkändes av Kina och Sovjetunionen. Efter avtal om vapenstillestånd i Paris 1973 drog USA tillbaka sina trupper. 1975 tågade den nordvietnamesiska armén in i Saigon, vilket innebar slutet på Vietnamkriget. År 1976 förenades Nord- och Sydvietnam i *Socialistiska republiken Vietnam*. 1978–89 drevs krig mot kambodjanska upprorsarméer, stödda av Kina, Thailand och USA. Dessa medförde en påfrestning för det vietnamesiska samhället och isolerade Hanoi från både västvärlden och länderna inom den sydöstasiatiska samarbetsorganisationen ASEAN. År 1978 ingick Vietnam i en vänskaps- och biståndspakt med Sovjetunionen, som gav stöd till landet. (www.ne.se B). Detta bistånd upphörde i samband med Sovjetunionens fall (Jönsson, 1998).

1986 genomfördes omfattande ekonomiska reformer då man gick från planekonomi till en mer marknadsorienterad ekonomi, detta har kommit att benämnas *doi moi*. Efter det att konflikten med Kambodja hade lösts i oktober 1991 kunde Vietnam normalisera sina förbindelser med Kina och ASEAN-länderna. Regeringen i Vietnam har de senaste åren fört en kompromisspolitik för att anpassa nya förhållanden till gamla traditioner (www.ne.se C). Vietnams förhållande till omvärlden de senaste hundra åren har medfört att Vietnameser i viss utsträckning varit skeptiska till internationella NGOs (Jönsson 1998).

4.1.1 Socioekonomisk historia under två decennier

Vietnams ekonomi har genomgått stora förändringar de senaste årtiondena. 1986 genomfördes *doi moi*. Detta påverkade socialpolitiken, som förändrades en del i samband med reformen. Före *doi moi* administrerades mycket av den sociala servicen genom de statligt ägda företagen. När

marknadsekonomi infördes minskade företagens ansvar, lönerna ökade och arbetarna förväntades i större utsträckning hitta privata alternativ. Tillväxten i Vietnam har efter införandet av marknadsekonomi varit mycket god (Clarke, 2004). Den politiska stabiliteten i Vietnam har dessutom bidragit till att utländska investerare slagit sig ned i landet och påskyndat utvecklingen. (Jönsson, 1998). Som ett resultat av den goda tillväxten har levnadsförhållandena i landet förbättrats för en stor grupp människor, men det finns fortfarande många fattiga (Dollar, 1998). I Vietnam levde så sent som år 1992, 60 % av befolkningen på det absoluta fattigdomsmåttet en dollar per dag, år 2002 hade den siffran halverats (Taylor, 2004). Ett av landets främsta mål har varit att bekämpa fattigdomen. Den politiska strategin för det har varit att låta marknadsekonomin styra. Enligt marknadsekonomisk teori skall ekonomiska orättvisor automatiskt reduceras om man låter marknaden reglera sig själv (Clarke, 2004). NGOs har fått en betydande roll i fattigdomsbekämpningen och i att förse vietnameserna med social service då staten och marknaden inte förmår tillgodose människors behov (Kerkvliet & Heng & Koh 2003).

4.1.2 Politiskt system i Vietnam

Vietnam är en kommunistisk enpartistat. Regimen förespråkar vad den kallar demokratisk centralism vilket utesluter all form av pluralism. I det val som hålls vart femte år finns det endast ett parti att rösta på. Kritik mot regimen är inte tillåtet i någon större utsträckning och censur är vanligt förekommande. Samtidigt ryms det inom kommunistpartiet många åsikter och falanger, från de konservativa till de reformvänliga. (Jönsson, 1998). Detta gör det politiska systemet svårdefinierat och vi har under inläsningen av litteratur kommit i kontakt med författare som anser att landet kan beskrivas som en diktatur, samt författare som menar att landet befinner sig i en demokratiseringsprocess (jmf Jönsson 1998, Dixon 2004).

Det nuvarande politiska systemet i Vietnam bygger på en konstitution från 1992 och består av fyra nivåer: kommun, distrikt, provins och nation. På alla dessa fyra nivåer finns en vald församling samt partiorganisationer. Systemet är hierarkiskt uppbyggt där den högsta nivån har mest inflytande och där man således måste lyda de högre instanserna. Konsensustänkandet är starkt och det finns ingen tydlig maktfördelning mellan lagstiftande, verkställande och dömande organ. Partiet och statsapparaten dominerar då partiorganisationerna på de olika nivåerna har det avgörande inflytandet över de beslut som fattas. Detta i enlighet med konstitutionen där partiets ledande roll klargörs. De folkvalda församlingarna, i form av nationalförsamlingen och folkråden, är därmed underordnade och har begränsat inflytande (Andersson, 2003). Partiets

högsta organ är kongressen. Centralkommittén, vilken väljs av kongressen är det organ som bestämmer vilka riktlinjer som ska gälla och som i sin tur utser vem som ska sitta i landets högsta verkställande organ; politbyrån.

Förhållandet mellan stat och parti är delvis oklart i Vietnam (CIVICUS, 2006). Statens högsta organ är parlamentet, eller nationalförsamlingen, som består av 395 ledamöter. Nationalförsamlingen utser president, vicepresident, premiärminister samt högsta domstolens ordförande (www.ne.se D). Nationalförsamlingen har de senaste åren fått ökat inflytande och man har sedan 1990-talet i allt större utsträckning flyttat över den lagstiftande makten till nationalförsamlingen. Gränserna mellan stat och parti är dock suddiga då cirka 90 % av parlamentarikerna i nationalförsamlingen är partimedlemmar (CIVICUS, 2006). Från partiets sida finns det dessutom krav på att högre statstjänstemän ska vara medlemmar i partiet (Andersson, 2003).

Kommunistpartiet kompletteras av massorganisationen *Fatherland Front* där bland annat kommunistpartiet ingår (www.ne.se E). Massorganisationer, som även benämns sociopolitiska organisationer i Vietnam, uppfördes under 1930-talet i nära samarbete med partiet. I början av 1980-talet uppfördes tre professionella sammanslutningar med syftet att tillvarata olika professioners intressen. En av dessa sammanslutningar skulle så småningom bli det som idag kallas VUFO, *Vietnam Union for Friendship Organisations* (CIVICUS, 2006). 1989 grundades *the People's Aid Coordination Committee* (PACCOM) som en del av VUFO. PACCOM har till syfte att samordna INGOs aktiviteter och det är också de som ger tillstånd för INGOs att verka i landet.

4.1.3 Civilsamhället

Det civila samhället utgör den arena där man som INGO verkar. De villkor som existerar inom det civila samhället, i form av regelverk, organisationskultur och så vidare, har därmed betydelse för vilka förutsättningar man som INGO har.

Det civila samhället i Vietnam har genomgått en del förändringar de senaste tjugo åren. Innan den ekonomiska reformen *doi moi* 1986, var det i princip omöjligt att skapa organisationer fria från staten (Kerkvliet & Heng & Koh, 2003). De organisationer som existerade inom ramen för civilsamhället var i princip massorganisationerna (CIVICUS, 2006). Den ekonomiska reformen

1986 innebar dock att utrymmet för det civila samhället ökade och under 1990-talet infördes en mängd förordningar, föreskrifter och lagar för att skapa en juridisk struktur för informella grupper. Bland annat infördes 1998 en förordning för gräsrotsdemokrati vilket säkerställde rätten för landsbygdsbefolkningen att vara informerade om, diskutera samt övervaka beslut av vikt för lokalsamhället. Vietnamesiska NGOs ökade i antal, liksom många andra organisationer, från mitten av 1990-talet. Det var dock länge oklart vilken status dessa organisationer innehade. 2003 kom dock en förordning i syfte att definiera lokala organisationers rättsliga status samt att klargöra det statliga ledarskapet och kontrollen av NGOs (CIVICUS, 2006).

4.1.4 Civilsamhället idag

Förutsättningarna för civilsamhället i Vietnam ser annorlunda ut i jämförelse med hur det ser ut i andra demokratiska länder där kopplingen till staten är mindre. Staten kan inte helt separeras från civilsamhället i Vietnam då de flesta organisationer finansieras av staten och gränserna mellan stat, marknad, familj och civilsamhälle är därmed suddiga. Begreppet civilsamhälle har länge ansetts vara ett känsligt begrepp och har inte riktigt existerat, vilket innebär att definitionen av begreppet i Vietnam, skiljer sig från mer vedertagna definitioner. Som nämnts tidigare, kan civilsamhället ses som den arena som existerar utanför familjen, staten och marknaden där människor sluter sig samman för att tillvarata sina intressen. De aktörer som befinner sig inom ramen för civilsamhället i Vietnam är; massorganisationer, paraplyorganisationer, professionella sammanslutningar, vietnamesiska NGOs under VUSTA, informella grupper, religiösa grupper samt INGOs.

Utifrån antal organisationer, och antal medlemmar har civilsamhället en väldigt bred förankring i landet, vilket delvis kan förklaras av det höga medlemsantal som massorganisationerna har, 74 % av medborgarna i Vietnam tillhör en massorganisation. Dock främjar inte det klimat som organisationerna verkar i, utvecklingen av civilsamhället i någon större utsträckning. Icke lojala politiska aktiviteter är begränsade och fungerar inte som ett sätt att uttrycka sig, det finns omfattande restriktioner när det gäller upprättandet av organisationer vilket dessutom är en relativt komplicerad process, reformarbete uppmuntras inte av regeringen och organisationer inom civilsamhället uppfattas inte, enligt gällande politisk teori, som autonoma från staten.

Som nämns tidigare i texten har man utformat förordningar som reglerar de rättigheter man har som organisation gällande övervakning av-, rätten till information om-, samt diskussion av beslut

rörande lokalsamhället. Detta kan ses som ett steg i rätt riktning, dock har man ingen rätt att själv vara med och utforma de planer som görs. Lokala organisationer har ett visst inflytande på den lokala nivån de verkar på, men inte när det gäller policyförändringar på högre nivå, människorättsfrågor eller när det gäller att hålla regeringen ansvarig. Det är mestadels INGOs och bilaterala donatorer som har ett rättighetsbaserat perspektiv i sitt arbete. Massorganisationer och vietnamesiska NGOs har som huvudsaklig arbetsuppgift att tillhandahålla service. Massorganisationerna är de enda som har en direkt dialog med staten, men då de ses som en del av det politiska systemet, utgör de knappast ett hot mot regeringen. Lokala organisationer är därmed begränsade i sitt arbete.

Alla organisationer är, som tidigare nämnts, dessutom mer eller mindre knutna till staten. Majoriteten av lokala organisationer i form av professionella sammanslutningar och informella grupper, är medlemmar av någon paraplyorganisation till staten. NGOs, som verkar något mer autonomt, är däremot registrerade under paraplyorganisationer. Massorganisationer har nätverk mellan centrala och lokala nivåer, och har en nära relation till kommunistpartiet. Även INGOs har en koppling till staten utifrån att de behöver tillstånd för att få verka i landet. Kopplingen till staten kan alltså se lite olika ut, men existerar alltid i någon form (CIVICUS, 2006).

Enligt internationella uppskattningar är korruptionen inom den offentliga sektorn i Vietnam utbredd. Ett av de stora problemen är avsaknandet av insyn. Trots införandet av anti-korruptionslagar utgör det fortfarande ett problem, men man arbetar i rätt riktning. Småskalig korruption uppfattas som svårare att komma åt, då det är utspritt inom alla sektorer och då man på lokal nivå, som tradition delat ut extra förmåner (a.a.).

Sammanfattningsvis karakteriseras civilsamhället i Vietnam av att vara utbredd med ett stort antal organisationer och människor som är aktiva. Dock är inflytandet när det gäller policyförändringar på nationell nivå ytterst begränsat. Detta hänger bland annat samman med den syn man från politiskt håll har på civilsamhället och dess roll. Majoriteten av organisationerna är mer eller mindre knutna till staten, vilket innebär att man är begränsad när det gäller att kritisera staten och fungera som *watchdog* – något som vanligen utgör en viktig roll för det civila samhället i många andra länder (a.a.).

4.1.5 INGOs i Vietnam

Antalet INGOs i Vietnam har stadigt ökat från ett trettiotal i början på 90-talet, till cirka 540 i mitten av 2000-talet. Inledningsvis arbetade INGOs främst med humanitära frågor, men har alltmer, sedan de sociopolitiska förändringarna de senaste åren, kommit att arbeta med att stödja civilsamhället och lokala organisationer i allt större utsträckning. De är dock fortfarande begränsade till att arbeta inom utvecklings- och humanitära program och projekt inom ramen för regeringens policys. Trots att de verkar inom ramen för civilsamhället ses INGOs inte alltid som en del av civilsamhället, utan snarare som en aktör som verkar inom området genom att fungera som en katalysator för andra organisationer (CIVICUS 2006).

Alla INGOs behöver tillstånd från staten för att kunna utföra sin verksamhet. Detta kontrolleras av PACCOM som utfärdar eller drar tillbaka tillstånd. Trots att det krävs tillstånd för att kunna vara verksam i Vietnam, har staten insett vikten av det frivilligorganisationerna utför och har därför tvingats bli lite mer tillmötesgående eller flexibla när det gäller tillstånd. Det har dock sett olika ut beroende på vad organisationen i fråga har som sitt huvudsakliga verksamhetsområde. Organisationer som riktar sig till olika politiska, religiösa eller intellektuella grupper, har mött mindre tolerans från staten i förhållande till de grupper som arbetar med olika sociala frågor och ekonomisk hjälp. Organisationer som övervakar arbetares rättigheter är exempelvis inte tillåtna att verka i Vietnam (Kerkvliet & Heng & Koh, 2003).

Kapitel 5. Teori

Vi kommer att utgå från Adil Najams forskning om relationer mellan NGOs och staten. Najam är professor inom internationell förhandling och diplomati på *the Fletcher School* på *Tufts University* i Massachusetts, USA (Fletcher, 2006). Han presenterar en modell bestående av fyra olika relationstyper för att kategorisera och förklara olika relationer som kan uppstå mellan staten och INGOs, *the Four-C's model* (Najam 2002). Utifrån det fält, på vilket Najam är verksam, utgår vi från att den teori vi kommer att använda oss av främst tillhör området internationella relationer inom den statsvetenskapliga disciplinen. I analysen kommer vi att använda oss av Najams teori, som en hjälp till denna teori och för att ytterligare öka förståelsen, har vi valt att komplettera med en modell som definierar olika typer av NGOs. Brainard och Siplon (2002) gör en indelning av NGOs utifrån traditionella och radikala. Nedan följer en presentation av *the Four-C's model* samt av Brainard och Siplons indelning av traditionella och radikala NGOs.

5.1 The Four-C's model

Vi har valt att utgå från Adil Najams (2000) teori som beskriver NGOs relation till staten utifrån fyra olika relationstyper; samarbete, konfrontation, kompletterande samt kooptering. En femte relation, vilket författaren nämner som icke-engagemang nämns även. Som namnet antyder handlar detta om de fall där staten och NGOs inte har något alls med varandra att göra. Denna typ av relation kan mycket väl vara möjlig men då det är en icke-relation, hamnar den, enligt Najam, utanför denna relationsorienterade teori. Denna syn på icke-relationen kan dock ifrågasättas. Coston (1998) menar bland annat att organisationer som verkar i ett land alltid har någon form av relation till staten oavsett graden av samarbete. Vi kommer i vår fortsatta framställning att utgå från Najams resonemang, och därmed inte behandla relationstyp. Detta då man, för att kunna verka i landet, måste ha en relation till staten.

För att kunna beskriva vilken typ av relation som existerar mellan NGOs och staten, räcker det inte att enbart utgå från isolerade faktorer såsom vilken typ av regering det handlar om, i vilket utvecklingsstadium landet ifråga befinner sig i, vilket ekonomiskt system landet har och så vidare. Najam (2000) menar att man istället måste utgå från de eventuella strategiska institutionella intressen som finns både från statens sida och från NGOs. Det finns alltid en viss typ av spänning mellan staten och en NGO. Denna kan vara latent då samarbetet fungerar bra, eller vara mer uppenbart vid konfrontationer. Denna spänning uppkommer ur eventuella skillnader i mål och medel. *The Four-C's model* utgår alltså från hur staten och NGOs förhåller sig till mål och medel. Varje aktör har sina specifika mål med det arbete de utför, samt specifika strategier (medel) i hur de ska nå dit. Beroende på eventuella skillnader i mål och medel mellan stat och NGO uppstår olika typer av kombinationer. I de fall där både målen och medlen är desamma, uppstår den relation som benämns som *samarbete*, då både målen och medlen skiljer sig åt, uppstår *konfrontation*. Då målen är samma men då strategierna för att uppnå dem, skiljer sig åt, uppstår den *kompletterande* relationen. Slutligen har vi relationen *kooptering* som uppstår då man vill använda sig av liknande strategier för att nå olika mål (Najam 2000).

5.1.2 Samarbete

Till skillnad från en del andra modeller som beskriver denna form av relation, är en perfekt maktfördelning mellan stat och NGO inte en förutsättning för att samsamarbetsrelationen ska uppstå enligt Najams teori. Det handlar snarare om avsaknandet av upplevda hot i form av en vilja att

förändra den andra partens mål eller medel. Då båda parter vill använda sig av samma medel för att nå liknande mål, finns det minimal risk att varken stat eller NGO försöker utöva påtryckningar på den andra parten för att få den andre att ändra sig. En *samarbetsrelation* uppstår därmed (a.a.).

5.1.2 Konfrontation

Denna typ av relation uppstår, som nämnts inledningsvis, när stat och NGO har olika uppfattningar när det gäller såväl vilka mål man ska arbeta mot, som vilka strategier eller medel man ska använda sig av för att nå dit. Denna modell omfattar inte bara tvingande kontroll från statens sida gentemot NGOs, utan också att man från NGOs sida utmanar eller sätter sig emot olika existerande policys. Ju mer olikartade uppfattningarna om mål och medel är mellan aktörerna, ju större är sannolikheten att man utvecklar en relation av konfrontationstypen där man försöker sätta sig emot och kontrollera den andra parten. En relation av denna typ behöver dock inte vara fientlig, utan kan existera på förhandlingsnivå. Olika delar av staten kan utveckla en konfrontationsrelation med vissa typer av NGOs, medan andra delar av samma stat, kan präglas av en annan typ av relation. Det kan alltså handla om att vissa delar av staten, eller vissa typer av NGOs har specifika intressen som inte stämmer överens med varandra. *Konfrontationsrelationen* uppstår ofta i de stater där NGOs verkar, och har som huvudsakligt mål att förändra policys som aldrig annars skulle ha kommit till stånd av staten själv. Det vill säga i de fall där NGOs har uppstått som en reaktion på den politik som staten står för (a.a.).

5.1.2 Kompletterande

Denna relation uppstår när de olika aktörerna vill uppnå samma mål, men med olika medel. Andra teorier (se Coston) beskriver denna typ av relation som något som uppstår när staten står för resurserna och NGOs är den part som implementerar. Därmed ligger mycket fokus på hur och var resurserna kommer ifrån. *Four-C's model* ser lite annorlunda ut. Då stat och NGO har likartade mål, är sannolikheten stor att de, självständigt eller tillsammans, utvecklar ett arrangemang där man kompletterar varandra för att nå samma mål, trots att man gör det på olika sätt. Denna typ av kompletterande relation uppstår ofta i de fall där NGOs fyller en funktion som staten i normala fall förväntas fylla, men där detta inte sker på grund av att man inte vill eller har möjlighet att göra det. Ett exempel på en kompletterande relation kan vara när man både från statens sida och från NGOs sida vill se till att alla invånare i en by ska få tillgång till rent vatten. Från statens sida vill man genomföra detta utifrån ett uppifrån- och ned perspektiv, man vill själva utforma planer för hur detta ska ske. Från NGOs sida vill man däremot se till att

lokalbefolkningen medverkar i utformandet, man har alltså ett nerifrån- och upp perspektiv. I detta fall kan de två aktörerna var och en jobba utifrån sin modell utan att man därmed motverkar varandra i någon större utsträckning (Najam 2000).

5.1.2 Kooptering

Denna relation uppstår när stat och NGOs har samma uppfattning kring vilka strategier man ska använda sig av, men inte samma uppfattning om vad det är man vill uppnå. Man delar därmed uppfattning om medel men inte om mål. Denna relation är ofta övergående. Najam (2000) menar att mycket av litteraturen som berör denna typ av relation utgår från vad staten gör gentemot NGOs och att det i många fall är något negativt. Han menar dock att detta kan ske från båda håll. NGOs kan i lika stor utsträckning försöka påverka staten, som staten kan försöka påverka NGOs. Som nämns ovan i texten är denna typ av relation ofta övergående, då den präglas av instabilitet utifrån att båda parter strävar efter att påverka den andra. Najam menar att en relation som karakteriseras av *kooptering*, kan leda till ren konfrontation, till ömsesidiga tillvägagångssätt, eller till att ena parten inser att dess mål utgör delmål av den andres. Maktbalansen blir avgörande när det gäller vem som till slut tvingas ge upp. I samband med att någon av parterna ändrar sig, förändras relationen och övergår till någon av de tre ovanstående relationstyperna (Najam 2000). Den part som ändrar sig är oftast den med minst makt, exempelvis kan en organisation som verkar i en diktatur tvingas ändra på utformningen av ett projekt för att staten skall godta att de verkar i landet. I ett annat exempel kan man tänka sig att INGO är den starkare parten då de bidrar med hjälp som landet inte kan undvara. Då kommer det vara de som tillslut får sin vilja igenom i form av att nå sina mål. Ett exempel på en relation som präglas av *kooptering* kan vara i länder där man både från statens sida och från NGOs sida vill arbeta med utbildning. Statens mål kan dock vara att skapa en utbildning där eleverna får lära sig att bli lojala medborgare, medan målet för NGOs verksamhet är att utbilda eleverna i kritiskt tänkande. Utifrån detta försöker man sedan påverka varandra att ändra sig. I de fall där maktbalansen är till fördel för staten, kan man helt enkelt förbjuda NGOs verksamhet (Najam 2000). En sammanfattning av vad som definierar de olika relationstyperna åskådliggörs i figur 1.

Figur 1. Four C's model.

Samarbete	Konfrontation	Kooptering	Komplement
Samma medel	Olika mål	Samma medel	Olika medel
Samma mål	Olika medel	Olika mål	Samma mål

5.2 Olika typer av NGOs

NGOs kan delas upp utifrån två olika typer, de traditionella och de radikala. De två skiljer sig åt rörande synen på hur man förespråkar krav och hur man ser på ägande. De man benämner som traditionella NGOs förespråkar rättigheter och har en välgörenhetsanda. De anspelar ofta på medlidande och riktar sig gentemot det civila samhället i insamlandet av medel för att förse en grupp med det de saknar eller behöver. Det handlar således i många fall om att förse en grupp människor med en konkret service. Man vänder sig till olika typer av experter för att definiera problem och finna lösningar. Man utgår från ett uppifrån- och ned perspektiv. Radikala NGOs är rättighetsbaserade. De argumenterar vanligen för att deras krav inte bara ska bli uppfyllda utifrån medlidande utan som en skyldighet från statens sida. Deras måltavla är således ofta staten. Trots att de vänder sig till staten, strävar de efter att det är den grupp som berörs av problemet, som har rätten att formulera lösningar på problemen. Det vill säga, den berörda gruppen äger problemet. Till skillnad från de traditionella NGOs, kan dessa sägas ha ett nedifrån- och upp perspektiv. Radikala NGOs har ofta en relation till staten som baseras på en motsatsrelation (Brainard & Siplon, 2002).

Kapitel 6. Empiri

Vår empiri består av sex intervjuer med representanter för INGOs i Vietnam. De organisationer som vi har varit i kontakt med har varierat rörande storlek och arbetsområde, vi finner dem dock representativa för de INGOs som är verksamma i Vietnam. De företrädare för organisationerna som vi har intervjuat har olika lång erfarenhet av att arbeta i en INGO och har arbetat i Vietnam olika länge. Vi kommer att göra en kort avidentifierad presentation av de personer vi har intervjuat, samt av organisationerna och dess arbetsområden. Detta för att det har betydelse för de svar vi har fått.

Nyktethetsorganisationen är en tysk organisation som arbetar med nyktethetsfrågor. Samarbetspartner i Vietnam är den lokala systerorganisationen, *Ministry of Education* och *Ministry of Health*. Vi har intervjuat två personer inom denna organisation som arbetar med två olika projekt. En av intervjupersonerna arbetar med ett *utbildningsprojekt*, den andra personen arbetar med ett projekt inom vilket de stödjer den vietnamesiska regeringen med att ta fram en ny alkohollag, *alkohollagsprojektet*.

Barnrättsorganisationen är en organisation som existerar internationellt och de arbetar med barns rättigheter. Organisationen samarbetar med olika lokala organisationer och olika myndigheter.

Katastroforganisationen är en stor internationell organisation, vars huvuduppgifter i Vietnam är krisberedskap. Personen vi intervjuade arbetar i den samordnande delen av organisationen och har arbetat i Vietnam i tre månader. Huvudsakliga samarbetspartnern är den lokala systemorganisationen.

AIDS-organisationens representant, som vi intervjuade, arbetar med att utbilda sjukvårdspersonal i laboratorieteknik. Han har en kollega som arbetar med distributio av mediciner och behandling. Samarbetspartners är framförallt *Ministry of Health*.

Empowermentorganisationen anlitar konsulter och vi hade en intervju med en av dessa. Personen har arbetat med specifika projekt inom bland annat utformning av det civila samhället i Vietnam. De samarbetspartners hon kommit i kontakt med har varit olika ministerier, VUSTA samt lokala organisationer.

Under arbetet med att tematisera intervjuerna, identifierade vi två faktorer som påverkar relationen till staten. Den första faktorn är den *kontext* organisationerna verkar inom i Vietnam. Den andra faktorn är vilken *arbetsmetod* man som organisation har. Vi kommer att presentera vårt material utifrån dessa två faktorer. Vidare har vi uppmärksammat att de olika organisationerna använder sig av olika strategier i sitt förhållningssätt till staten. Empirin knuten till detta, presenterar vi under stycket *balans*.

6.1 Kontext

Vi har identifierat ett par områden rörande den kontext man verkar i, som man från organisationers sida upplever påverkar relationen till staten. Dessa är det civila samhället i stort, tillståndsgivningsprocessen, korrupcion samt den kontroll som organisationerna utsätts för. Vi presenterar empirin rörande dessa områden uppdelade under rubrikerna *civilt samhälle*, *tillstånd*, *korrupcion* samt *kontroll*.

6.1.1 Civilt samhälle

Våra intervjupersoner ansåg att det civila samhällets struktur var en stark påverkansfaktor till den roll organisationerna antog i landet. Under intervjun uttryckte bland annat *barnrättsorganisationen* detta:

Vietnam är ju väldigt speciellt på det avseendet för att det finns ju inget...inget riktigt civilt samhälle så som vi alltså tänker på det i alla fall med ett svenskt perspektiv då vi å andra sidan då har ett oerhört vad ska vi säga vitt spektra av olika organisationer självständiga organisationer som gör allt mellan himmel och jord det finns ju inte här.

Men, under normala omständigheter är det inte vi som ska säga till regeringen som utländsk NGO, att vi tycker att det här är fel. Vi vill stödja [...] de lokala krafterna att säga det, men nu är det ju inte, av olika skäl möjligt [...].

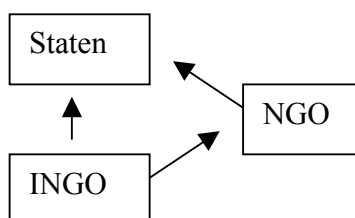
Vi är ju en del av det civila samhället i Sverige. I Vietnam är vi en slags gästspelare på nåt sätt. [...] Om man ser det som någon slags trepartsrelation, staten, lokala NGOs och så vi som någon slags gästspelare.

Barnrättsorganisationens representant beskriver den relation INGOs har till staten som en trekantsrelation som även inkluderar deras lokala partners. Intervjupersonen menar att staten inte är så rädd för att INGO ska bli för starka, rädslan menar hon, ligger i att de kan stötta lokala organisationer som i sin tur eventuellt kan bli för starka och utgöra ett hot mot staten. Denna trekantsrelation diskuteras även av *empowermentorganisationens* representant.

[...]och det är därför som att en sak som att hjälpa Vietnamesiska organisationer och bli starkare och fungera bättre internt blir jättekontroversiellt, för om vi nu gör det då hjälper vi ju stora grupper av människor så att de kan börja organisera sig och tänka själva så att de kan agera. Och det kan bli en motpol till regeringen och det är det sista man vill [...]

Förhållandet kan gestaltas genom en bild, figur 2.

Figur 2: Relation mellan Staten, INGO och NGO.



6.1.2 Tillstånd

Under intervjuerna diskuterades frågan om tillstånd och många av de vi pratade med påpekade de stora skillnader det innebär att arbeta i en kontrollerad enpartistat som Vietnam i jämförelse med

ett demokratiskt samhälle, en av representanterna från *nykterhetsorganisationen* gjorde följande reflektion:

[...] så att villkoren för frivilligsektorn är ju väldigt annorlunda här än vad det är hemma. Här är det regeringen som har koll på frivilligorganisationerna, i Sverige är det tvärtom där är det frivilligorganisationerna som har koll på regeringen.

Representanten från *barnrättsorganisationen* hade även hon reflekterat över de krav som ställs på organisationen för att de ska få tillstånd att verka i landet:

[...] det finns ju också en tillståndsgivning så vi kan ju inte jobba här med mindre att vi har ett tillstånd från myndigheterna. I det tillståndet måste vi ju skriva ganska tydligt vad det är för projekt vi tänker driva, och hur mycket pengar vi lägger på det och så vidare. Det där sker varje år eller vart annat år, så på det sättet är det ju sanktionerat men sen vet inte jag om nåt fall där man har sagt sorry alltså, det där kan ni inte jobba med alltså, det är möjligt att det skulle kunna finnas nåt sånt... några såna områden men det är inget jag känner till, jag vet inte om nåt sånt fall.

[...] sen är det alltid så, vad du än pratar om för organisation här så finns det alltid någon form av *string attached* nånstans va.. men den kan vara starkare eller svagare, men det är ändå en avgörande skillnad att när vi jobbar med regeringsanknutna eller statliga, de är ju alltid en del av nånting större [...].

Representanten från *AIDS-organisationen* utvecklade ytterligare det faktum att man, för att bedriva verksamhet i landet, behöver godkännande.

So, whatever we are doing, wherever we are going, we have to get letters, or approval in Vietnamese from PAC.

Som citaten visar, så är man som organisation beroende av staten för att få tillstånd och kunna verka i landet.

6.1.3 Korruption

Som nämns tidigare i texten så förekommer korruption i Vietnam. Detta blev tydligt under intervjuerna och man uppfattade att det finns fler faktorer än de officiella som är viktiga när det gäller tillståndsgivningen för INGOs. Några av de personer vi pratade med, diskuterade en hel del kring det de benämner som en utbredd mutkultur och hur man förväntas betala, eller utföra tjänster för att få tillstånd. Under samtal med en av representanterna från *nykterhetsorganisationen* gällande fortsatt tillstånd, berättades om en situation då han upplevde att han förväntades muta den statstjänsteman som utfärdar tillstånd.

[...] sen så pratar man och visar vad man gör och håller honom så där lagom informerad om vilka man samarbetar med och sen så läste han i 45 minuter för mig ur regeringens policy för mutor, och verkligen att regeringen arbetar mot mutor och att jag får inte på några omständigheter godkänna detta och sedan fick jag veta att hans son skulle vilja studera i Europa.

Våra intervjupersoner uppgav att mutor blir aktuellt, inte bara när det gäller tillståndsgivning, utan även i den fortlöpande verksamheten. Ett exempel på detta är när man från INGOs sida kallar till möten. Representanten från *barnrättsorganisationen* berättade att för att få statstjänstemän att närvara, förväntas de lämna ett kuvert med pengar vid kaffekoppen, vilket av INGOs i Vietnam har kommit att benämnas som kuvertkulturen.

Det finns också nåt som är väldigt utpräglat här och som pratas om här, en kuvertkultur, vilket innebär att när man kommer till en *capacity building*, och det är ju överlägset det mesta vi gör, workshops och liknande, då finns alltid det här med i bilden på nåt sätt va, så att det ska finnas. Vi försöker att inte, och jag tror inte heller att vi gör det, dela ut kuvert, men många andra gör det, det förekommer kuvert, om de själva ordnar, om de här CPSC ordnar, ett möte, alla som kommer dit får ett kuvert med pengar i, för att de kommer på mötet, vid sidan av sin lön. [---] Att vi som NGO därmed betalar statliga tjänstemän för att göra ett jobb som de är skyldiga att göra inom ramen för sitt jobb, eller ramen för sitt myndighetsutövning på nåt sätt. Och mig personligen så stör det oerhört mycket, som en principfråga.

En annan dimension, som vi menar är av en liknande karaktär som korrupcion, är en form av nepotism. Detta diskuterade vi med representanten från *empowermentorganisationen* som menar att det är mycket vanligt.

[...] det är ju så mycket personligt spel och relationer bakom som i Vietnam styr. Det är ju inte som i Sverige där man har ett regelverk där vi kan kolla listan och se om det är okej. [---]sen är det också så att många är anställda för att de har rätt kontakter eller rätt familjerelationer, det finns mycket sånt med bakom som vi inte tänker på i första hand, så när man väl börjar skrapa på ytan så inser man att jaha, du känner han och det är din farbror [...]

Detta, menar representanten från *empowermentorganisationen*, leder i sin tur till okvalificerad personal som har fått sina uppdrag utan egentlig kompetens.

För man tycker att det borde vara så enkelt men tillslut sitter man nästen som en lärare och säger varför har ni inte gjort så här och så här i den rapporten, och då känner man verkligen att målet att uppnå en rättsstat i Vietnam är väldigt långt borta, när jag sitter och förklarar för en konsult hur en innehållsförteckning skall se ut.

Som ovanstående citat visar, upplever man från organisationernas sida att det finns så mycket mer än bara regler som spelar roll när det gäller beslutsfattande. Personliga relationer har visat sig vara minst lika viktigt liksom korrupcion. I ett system där rättssäkerheten är bristfällig, blir de i vissa situationer avgörande.

6.1.4 Kontroll

Då de aktörer som agerar inom ramen för civilsamhället, i mer eller mindre utsträckning är knutna till staten, finns det alltid ett visst mått av kontroll. Massorganisationerna har ett nära samarbete med partiet som därmed har insyn i det arbete som utförs. Lokala NGOs, som verkar

något mer oberoende av staten, är dock oftast knutna till en person som har band till regeringen. Likaså är de lokala föreningarna registrerade under olika paraplyorganisationer. Samtliga av våra intervjupersoner diskuterade denna kontroll. En av representanterna från *nykterhetsorganisationen* berättade om sina erfarenheter:

Första åren jag var här och hade föreläsningar då satt det alltid två från ministeriet längst ned och antecknade allt jag sade. Och jag frågade vilka är ni och de svarade då att vi är experter från ministeriet. De satt och antecknade allt och de skrattade inte åt mina skämt, jag såg ju dem på flera föreläsningar så tillslut började jag skämta med dem men då drog de sig tillbaka och andra året, andra omgången jag var här var de med, 3:e gången jag var här då försvann de. Det var lönlöst för de och så är det, jag har varit på flera platser i Vietnam. Det satt som sagt alltid någon som uppfattades, då som kontrollant.

På frågan om hur kontrollen är utformad, svarar en av intervjupersonerna, representanten för *AIDS-organisationen*; att det snarare handlar om resultatet av det arbete man utför.

The PAC actually don't control how we work within thethey just listens to the final product and it has to suit them politically.

Barnrättsorganisationens representant fortsatte att berätta om det som hon upplevde som en tyst kontroll:

Alltså kontrollen är.....det är en tyst kontroll, man liksom förstår att vissa saker pratar man liksom inte om.... Vissa saker kan man prata om och andra kan man inte prata om. Och det är det som också gör det ganska svårt och veta.

Ett par av intervjupersonerna pratade om den kontroll som sker inom organisationen, där man uppfattar att det alltid finns någon från partnerorganisationen som har som uppgift att rapportera till regeringen hur verksamheten bedrivs. Representanten för *barnrättsorganisationen* berättar om upplevelserna från sin arbetsplats:

Vi hade internt häromdagen, en uppföljning på en kurs som en av våra anställda var på i mänskliga rättigheter, för det är fullt möjligt att, som vietnames åka ut och va på tre veckors kurs i detta då, i alla fall, då kom hon tillbaka och skulle återrapportera det här, alltså dela med sig till kollegerna. Då tog jag också upp frågan i vilken utsträckning det är obehagligt att prata om det här. Ja., de tycker det är ganska obehagligt. Systemet är, och det är så finmaskigt det här systemet, och det påstås, det påstås att alla organisationer har sina....inte spioner, men....men de har en rapporteringsplikt, det finns några här som har en rapporteringsplikt nånstans. Och det där vet väl förmodligen alla om, och då tycker man att det känns lite så där olustigt.

En av *nykterhetsorganisationens* representanter berättar vidare om hur man får vara försiktig med ordvalet:

[...] men på alla möten så har man ju en representant och det vet man ju, så då får man ju va så *culture sensitive* så att man inte säger sånt som man vet renderar en prick.

Det visade sig även under en av intervjuerna, att den här kontrollen i vissa fall sträcker sig utanför kontorets gränser till den privata sfären. Representanten från *empowermentorganisationen* berättade följande anekdot:

Det är som en vän till mig, hennes man är chef för en tysk NGO, deras personlige chaufför hade erkänt att; ”polisen har bett mig spana på er, bara så ni vet det men jag tycker ni är så trevliga så jag tänkte bara att ni skulle veta det”. Hon sa till och med att då när det är workshops utanför Hanoi och det är många män som är iväg från sina fruar, så kan det vara så att polisen samarbetade med prostituerade som sedan raggade upp de här västerländska männen. Eller så var det så att polisen har så bra koll på de här västerländska männen så att i fall de var med en prostituerad så fängade polisen upp den här prostituerade efteråt och tvingade henne att skriva på papper där det stod att ja, jag har gjort det och det och det med den här personen, som hon sen fick skriva under. Så att sen kan då det här användas mot de här utlänningarna senare om de i sitt arbete vill göra något i sitt arbete som är lite väl radikalt, så kan man vifta med det här papperet och säga; ”ska vi skicka hem det här till din fru eller?” och det här har alltså hänt [...]

Denna kontroll som beskrivs i avsnittet, har de flesta organisationer vi var i kontakt med erfarenhet av och de upplever att de måste ta hänsyn till den i sitt handlande.

I avsnittet *kontext*, har vi presenterat de faktorer som vi uppfattar att man från organisationernas sida upplever som bidragande till hur relationen till staten utvecklas. Dessa faktorer handlar om hur förutsättningarna i landet ser ut, vilket man som organisation inte i någon större utsträckning kan förändra. Kontexten är likadan för alla organisationer. I kommande stycke kommer vi att presentera påverkansfaktorer rörande arbetsområde och arbetsmetod. Detta varierar i stor utsträckning mellan organisationer.

6.2 Organisationernas arbetsmetod

De organisationer som vi har varit i kontakt med arbetar på olika sätt inom sina respektive områden. Beroende på vad och hur de arbetar, uppfattas relationen till staten på olika sätt. För att tydliggöra detta har vi valt att dela in dem utifrån arbetsmetod. Med detta menar vi hur man arbetar för att uppnå sitt syfte. De områden som vi kan urskilja är; arbete med *policyförändring*, arbete med att *implementera regeringens beslut*, *kunskapsspridning* samt *tillhandahållande av service*. Vi gör denna kategorisering för att tydliggöra resultatet, de skall dock inte ses som helt statiska.

6.2.1 Arbete för policyförändringar

Alla de organisationer som vi har kommit i kontakt med arbetar med att förmedla sina grundläggande värderingar, dock inte alltid utifrån policyförändring. Med policyförändring menar vi att man aktivt arbetar för policyförändring utifrån att man vill få till lagändringar. Ett par av de organisationer som vi har kommit i kontakt med har som tydligt uttalat syfte i sin verksamhet att arbeta för policyförändring. Det vill säga, arbeta med att uppmärksamma regeringen på de problem som existerar och med att bedriva förändringsarbete på ett politiskt plan. Representanten från *barnrättsorganisation* arbetar för policyförändring bland annat rörande familjerelaterat våld mot barn.

[...] en väldigt grundläggande roll som vi har, det är ju att vara en watchdog, någon som håller ögonen på de ansvariga. [...] Och det är egentligen ytterst alltid det vi strävar efter, att få till stånd förändringar i politiken som i sig leder till förändringar i resursfördelning på ett sådant sätt att de rättigheter som vi eventuellt inte har uppfyllt blir uppfyllda det är liksom vad det går ut på.

Man strävar efter att uppmärksamma regeringen på de problem som finns. De upplever inte samarbetet som positivt då uppfattningen kring hur arbetet ska bedrivas, skiljer sig från statens och då man känner sig hindrad i sitt arbete och de mål man vill uppnå. Nedan beskriver representanten från *barnrättsorganisation* hur man från statens sida stoppade publiceringen av en rapport trots att man inledningsvis varit överens om att genomföra den. Resultatet visar att barn i hög utsträckning blir slagna både hemma och i skolan, vilket enligt representanten från *barnrättsorganisation* inte borde vara någon överraskning. Trots det så har resultatet väckt reaktioner vilket representanten uppfattar som orsaken till att rapporten inte får publiceras.

[...] vi har väldigt nyligen haft en erfarenhet som är intressant så till vida att vi uppenbarligen gick för långt, och det väckte en väldigt stark reaktion, och det handlar om vårt arbete mot våld i en liten studie av situationen beträffande våld mot barn i familj och skola. [...] men det här har väckt enorma reaktioner, vi kommer förmodligen inte...och då ska ni veta att bakom rapporten står ändå vi, [hänvisar till två andra INGOs] och en statlig myndighet som heter CPSP, Commission for Population, Family and Children, och de är tillsynsmyndigheten skulle man kunna säga när det gäller Vietnams efterlevnad av barnkonventionen. [...] så det har liksom varit en helt transparant process och de har varit högggradigt inblandade i den här studien, ändå blir reaktionen så här kraftig. Media påstås, och det här är ju helt informell information, men i alla fall, media påstås ha belagts med munkavel och så vidare.

Representanten från *barnrättsorganisation* upplever vidare att barns rättigheter är något man kan arbeta med relativt fritt, medan mänskliga rättigheter är mer kontroversiellt.

[...] i det här landet kan man prata väldigt mycket om barns rättigheter, och de skryter om att de var det andra landet i världen som skrev på barnkonventionen [...] barns rättigheter kan man alltså tala om, men mänskliga rättigheter det kan man inte prata så mycket om eller så högljutt om, där får man ta det lite mer försiktigt. Vi pratar om barns deltagande, jättebra, alla tycker det är jättebra med barns deltagande. Men vad handlar det om? [...] det är ok så länge det handlar om barn, men när det gäller

vuxna är det inte längre ok. Och det är ju lite konstigt att förstå. Den enda förklaring som jag har är att man förmodligen ser på barn som oförargliga, ofarliga, harmlösa.

Detta visar att inte bara val av arbetsmetod har betydelse för samarbetet med regeringen, utan även vad man arbetar med.

6.2.2 Implementering av regeringens beslut

Inom denna kategori hamnar de organisationer som arbetar med att implementera de önskemål som regeringen, eller massorganisationerna har. Dessa organisationer har givetvis sina kärnfrågor och värderingar som de bygger sin verksamhet på och vill sprida. De väljer dock att göra det utifrån mottagarlandets behov och önskemål. De arbetar med att stödja och hjälpa partnerorganisationerna med det de själva vill ha hjälp med och driver inte sina egna frågor i så stor utsträckning. Utifrån att man arbetar på detta sätt, upplever man också samarbetet som positivt. Ett exempel på detta är organisationen som arbetar med katastrofberedskap, vilket de gör i nära samarbete med sin systerorganisation i Vietnam, som är en massorganisation. På frågan om huruvida organisationen utformar sin verksamhet i samråd med systerorganisationen svarar Representanten från *katastroforganisation*:

Mmm, det är deras behov som styr och det har varit en lång diskussion genom åren, och det förändras ju, ibland får man ändra lite inriktning beroende på vad som händer och vad som blir ens prioritering, och förändringar i föreningen också, förändringar i deras roll gentemot staten [...]

Hon berättar även att relationen till systerorganisationen är mycket bra:

Det är väldigt bra, just nu är det väldigt bra. Det beror på, ibland har det varit, genom åren, beroende på vem som sitter i ledning, det har ju också med personer att göra, på hur man ser på sin egen roll, hur man ser rollen av internationella medarbetare och ibland har det varit ett friktionsfritt samarbete, just nu fungerar det väldigt bra och har gjort så under de två sista åren.

Den *nykterhetsorganisation* som vi var i kontakt med arbetar med policyförändring genom att stödja regeringen i utformandet av en ny alkoholicy. Detta gör man bland annat genom att tillhandahålla ny information kring ämnet. Regeringen har insett att alkohol utgör ett problem då man kan koppla den till sociala och ekonomiska problem och initiativet till den nya policyn kommer därmed från regeringen. Den företrädare för organisationen som vi intervjuade upplever denna typ av samarbete som framgångsrikt. På frågan om de arbetar mot samma mål och om de är på samma linje med vad de vill uppnå svarar representanten:

Ja, självklart alltså [...] så deras intresse är jättestort och, jag känner egentligen bara begränsningar att jag inte kan ge de mer.

Ovanstående organisationer har valt att arbeta på det här sättet för att säkerställa ett fortsatt samarbete med staten och därmed en fortsatt möjlighet till att hjälpa människor.

6.2.3 Kunskapsspridning

Samtliga av de organisationer som vi varit i kontakt med arbetar med informationsspridning och utbildning. Man gör det dock i olika omfattning, på olika sätt samt inom olika områden och utifrån detta upplever man även relationen till staten på olika sätt.

Den företrädare för *AIDS-organisationen* som vi var i kontakt med, arbetar i huvudsak med utbildning av lokal sjukvårdspersonal. Representanten upplever att de tacksamt tar emot den kunskap organisationen erbjuder, och utifrån den aspekten fungerar samarbetet med staten bra. Problemet, som han uppfattar det, ligger dock i vad man gör med den kunskap som man tillägnat sig.

[...] you be advocating what you think and what you plan for the government, they say yes, yes, they all come, everybody you invite come, and try the....whatever it is you offer, then they go back to their workplaces and carry on with their normal life, nobody does anything of what you agreed on.

Man har dessutom olika uppfattning om vad som är viktigt i arbetet mot HIV/AIDS. Från organisationens sida anser man att staten negligerar vikten av vissa åtgärder, bland annat när det gäller diagnostisering. Den kunskap *AIDS-organisationen* försöker förmedla inom just detta område, upplever han att man från statens sida inte riktigt tar till sig. Organisationen har trots detta fortsatt att arbeta inom denna fråga, vilket staten inte motsätter sig.

[...] the government in this country has opened a lot of VCT centres, VCT is *voluntary and counselling testing* and that is easy because usually you use this rapid test so you don't need the laboratory, so they like....pop up like mushrooms and as a result of that a lot of people has been diagnosed with HIV, but then....now what? They are still sitting in their houses in their villages, they can not get access to AIV [en typ av medicinering], because AIV is bought by this international funding and is done at a national level which is not very organised and the money is somewhere else in the bank and the government has a policy of prolonging the longest policy available. You have to go to so many offices [...]

Empowermentorganisationen som vi var i kontakt med, arbetar med *capacity building*, vilket vi anser vara en typ av kunskapsspridning.

[...] då handlar det om att man jobbar med en vietnamesisk organisation, eller någon sådan här paraplyorganisation eller... man kanske gör något tillsammans med dem och under tiden försöker man

att öka deras kompetens så det handlar mer om överförelse av information och kunskap och inte så mycket att man bara ger pengar och det är det jag gillar [...]

Representanten för *empowermentorganisationen* menar inte att det arbetsområde eller arbetssätt hennes organisation arbetar med, har en avgörande betydelse för hur relationen till staten ser ut. Vissa områden är naturligtvis svårare än andra att arbeta inom men hon menar att det som är av störst betydelse för hur relationen ser ut, är hur de personliga relationerna ser ut.

Alltså jag skulle nog säga att det handlar om...till syvende och sist så blir det väldigt mycket personkemi, om man fungerar väl med den personen man arbetar med, om den här vietnamesiska partnern är tydlig och rak [---]Och då är det som vanligt att det handlar om personligheter. Ibland är det ju bara så att man förstår varandra trots språk brister och kulturella skillnader.

En av företrädarna för *nykterhetsorganisationen* befinner sig i Vietnam i syfte att utbilda vietnamesiska lärare i en, för Vietnam, ny typ av pedagogik. Detta på uppdrag av den vietnamesiska systerorganisationen som är en massorganisation. Man vill alltså, från regeringens sida införa en ny pedagogik genom utbildning av lärare. Detta samarbete avbröts dock och representanten fick inte tillstånd att fortsätta, vilket han bland annat uppfattade som en reaktion på hur arbetet genomfördes.

[...] och det här är nog en begreppsförvirring. Jag tror att de trodde att vi skulle införa en ny metodik i klassrummet och det gör vi, och det är bra. Men pedagogik för mig är betydligt större än vad som händer i klassrummet. Det är hur man driver skolan, hur man väljer läroplan, vilka böcker man köper in till biblioteken, lärarråd, vem som ska besluta...man blev nog lite förvånad när jag utifrån ett mer övergripande pedagogiskt synsätt.....och hade lämnat hur borden skulle stå i klassrummet.

Även hans kollega nämnde det avbrutna samarbetet.

[...] det var en av anledningarna till att det blev ett så misslyckat samarbete med Sverige, vi började utbilda personal inom den lokala organisationen här nere i inflytande och demokrati och då började de vilja ha lite inflytande. De ville forma sina egna aktiviteter och låta barnen vara delaktiga i att bestämma vilka böcker som skulle användas i klubben och det var inte bra, det var inte bra.

Detta arbete som initialt var önskvärt från statens sida, tog alltså en annan karaktär då organisationen hade ett annat mål, än staten, med sitt arbete och samarbetet avbröts därmed.

6.2.4 Tillhandahållande av service

Av de organisationer vi intervjuade, är det få som renodlat ägnar sig åt tillhandahållandet av en service. Inom *AIDS-organisationen* arbetar man dock på detta sätt som en del av sin verksamhet. Representanten upplevde att den delen av verksamheten fungerade mycket bättre än de andra, när det handlar om relationen till staten.

[...] he goes with his wife who is a pharmacist, so she understands the drug background and things like that, but she is not a doctor. So he treats the patients and she translates for him and they've been going all over the place, north, south, centre. So that is a big success for the foundation.

I avsnittet *arbetsmetod* har vi visat att det finns ett samband mellan arbetssätt och relation till staten. Utifrån vad man som organisation vill uppnå, så arbetar man på olika sätt. De som arbetar med att implementera statens beslut och de som arbetar med tillhandahållande av service, upplever att relationen fungerar bra. De som däremot arbetar med policyförändring upplever relationen som svårare. När det gäller kunskapsspridning är utvecklingen av relationen beroende på vilken kunskap det handlar om samt hur den förmedlas. Då man är beroende av staten blir relation viktig och de olika organisationerna hanterar detta på olika sätt.

6.3 Balans

I föregående avsnitt har vi visat på de olika arbetsområden och arbetsmetoder som de aktuella organisationerna jobbar med, samt deras syn på hur detta påverkar relationen till staten. Under alla intervjuer diskuterades den speciella situation som uppstår för INGOs i Vietnam. Då de är beroende av staten för att få tillstånd, samtidigt som de strävar efter förändring, befinner de sig i en situation som har karaktären av ett dubbelt uppdrag. Utifrån denna situation upplever man från INGOs sida, att man aktivt måste hitta en balans mellan sitt uppdrag och en fortsatt fungerande relation till staten, vilket är en förutsättning för att kunna stanna och verka i landet. Många har upplevt en svårighet i detta, representanten från *barnrättsorganisationen* uttrycker följande;

[...] en sak som jag tycker är väldigt svårt här, vi var inne på det alldeles i början, det är ju att veta, man kan inte vara säker på någonting, ibland kan man få en känsla av att "ah men gud va bra det är va" det är väl inga problem det här, de är ju jättemed på noterna, men sen kommer såna här bakslag då som den här rapporten då va, det tycker jag personligen är en av de svåraste sakerna här va, det är att veta, veta, lita på den information som man får, det är väldigt svårt.

Man rör ju så tydligt vid de gällande maktstrukturerna som finns, så att det är....jo men så är det....det är känsligt.

Även representanten för *nykterhetsorganisationen* har reflekterat över denna balansgång:

Jag skulle ned och ha en lärarutbildning [...] då ville man ha ett kursprogram och så där detaljerat med vad varje lektion skulle innehålla och vilka pedagoger jag skulle hänvisa till i detalj, och jag frågade varför, jo det ska du veta att du är den första utlänningen som skall undervisa på vårt ledarträninginstitut och vi måste vara lite noga, för det här är en politisk fråga, så frågan är, hur mycket ska jag deklarerat i förväg och ur mycket skall jag spänna bågen och stressa dem lite grann. och starta en revolution här bland några elever eller våra lärare och det där står jag och väljer mellan, jag tycker att det är ganska kul.

Också representanten för *empowermentorganisationen* anser att man i vissa situationer överväga sitt handlande.

För i bland är det som om man sitter och tänker får jag säga det ordet, eller ska jag använda det ordet. Ska jag säga social organisation när alla egentligen vet att jag menar NGO. Sådana saker kan vara svårt och då kan man ibland kännas att vi har ju bestämt att vi ska göra detta men vad är det som händer med processen. Ibland kan de kännas lite som att Vietnameserna säger ja till ett projekt och sedan under tiden så händer det andra saker innan man når det målet och då kan man ju undra fick vi göra det vi skulle ha gjort?

Ovanstående citat visar på det ställningstagande man som organisation tvingas göra utifrån beroendet av staten. En av våra frågor under intervjuerna rörde huruvida INGOs upplever att de är i en maktsituation och att staten i någon mån är beroende av dem, bland annat utifrån den kunskap och de resurser man som INGO för in i landet, på detta svarade representanten för *nykterhetsorganisationen*:

[...] den delen som, eller de tjugo procent som är medlemmar i partiet eller kvinnoförbundet, de utgör en sån maktfaktor ute på gatan och i byarna, så de talar om att vi behöver inte fler partier, vårt parti de har ju kastat ut fransmännen, kineserna och amerikanerna. De har enat landet, ekonomin är på uppgång, nästan lika fort som Kinas ekonomi, tvåa. Vi ska vara tacksamma mot partiet, och det är förankrat, därför vågar man glänta lite på dörren. Skulle det vara så att det var ett fullständigt misstroende så gjorde man aldrig det utan då vore det ju helstängt.

På frågan om *nykterhetsorganisationen* upplever att de har någon form av makt gentemot regeringen svarade en av representanterna;

Vi drar ju in pengar. Men de är ju inte beredda att göra det till vilket pris som helst. Det fick vi veta nu när vi startade demokratiseringsprocessen inom..... det var ett snäpp för långt. De är ju inte beredda att riskera samhällsstrukturen och samhällsapparaten för lite futtiga pengar.

Representanten för *barnrättsorganisationen* fortsätter:

Det som görs, görs ju många gånger i så oerhört små format på nåt sätt. Även om det är många organisationer, så det sägs att alla INGOs drar in hundra miljoner per år till Vietnam och det låter som en jättesumma pengar, men i själva verket är det nästan ingenting.

De olika organisationerna har handskats med detta ”dubbla uppdrag” på olika sätt. Vi har kategoriserat de här olika förhållningssätten när det gäller att hitta en balans mellan sitt uppdrag och beroendet till staten utifrån tre olika stilar. Detta ska inte ses som någon statisk uppdelning då en organisation kan förhålla sig på olika sätt beroende på vilket arbetsområde det gäller.

6.3.1 Mjuka stilen

En del organisationer har valt att utifrån sitt arbetsområde och sin arbetsmetod, inte utmana regeringen, att inte göra saker som man vet skulle uppfattas som alltför kontroversiella och kritiska. En av representanterna för *nykterhetsorganisationen*, han som arbetar med den nya alkohollagen har valt att arbeta så:

Vi måste vara så pass *cultural sensitive*, att vi bara är här för att stödja de, och de utvecklar de program som de känner är möjliga [...]

[...] de vill ju inte ha något sånt, alltså gör jag det inte. För jag vill ju vara kvar här, och jag menar, det finns femtio ungdomar som har möte i det här huset över lördagar och söndagar, och gud vad jag skulle vilja prata med de om demokrati och medinflytande men alltså, det är ju bara att glömma.

Även representanten för *AIDS-organisationen* resonerar på detta sätt:

So you have to choose your way of doing....your approach, to suit the politically need of the country [---] and if you are not careful...because one; you will fail the program and two; you have to....you'll be blacklisted, and then you have to leave.

Nedanstående citat kommer från *katastroforganisationen* vars syfte består i att verka i landet och erbjuda den hjälp som de vill ta emot.

[...] deras behov som styr [...] det som kanske är viktigt i Thailand, kanske inte är viktigt här. Att stödja de mest utsatta, de är vår målgrupp, att förbättra livet för de mest utsatta, det är vårt uppdrag för att ha en möjlighet att rädda liv i katastrofer.

Citaten ovan tydliggör upplevelsen av den kompromiss man som organisation måste göra mellan att arbeta med de frågor man verkligen tycker är viktiga och det staten kan acceptera.

6.3.2 Balansstilen

En av organisationerna vi träffade, *barnrättsorganisationen*, ansåg att de inte riktigt kunde fullfölja sitt uppdrag utifrån sin verksamhetsbeskrivning. Detta då man utifrån beroendet av staten, upplever att man inte kan vara alltför kritisk.

[...] men det är ändå en avgörande skillnad att när vi jobbar med regeringsanknutna eller statliga, de är ju alltid en del av någonting större va, och gigantiskt och klumpigt stelbent och framför allt del av nåt, av den apparat som vi ibland har anledning att kritisera och som vi kanske ändå inte riktigt gör, det kan ju möjligen ibland bero på att vi är för nära våra partners va, det är en särskild utmaning att ha statliga institutioner som partners att du ska på samma gång som du ska upprätthålla ett partnerskap ska du, så är den du ska va partner med också den ansvariga parten förstår ni, förstår ni? [---] det blir nästan en omöjlig balansgång och gå och då tror jag att vi förmodligen har blivit lite för snälla på nåt sätt va, vi blir mer måna om partnerskapet än att leverera de budskap som vi kanske skulle göra. Ibland skulle vi kanske, måste vara lite.....sen kanske man kan göra det på olika sätt, men att man kanske måste vara lite mer tydlig med att: det här tycker vi som barnrättsorganisation är ert åtagande, och det kanske inte är det man säger till sin statliga partner.

Trots de svårigheter som ovanstående citat visar på, uppfattar man från organisationen att man kan bedriva förändringsarbete.

Det är som droppen urholkar stenen på nåt sätt, genom oerhört långsiktigt tålmodigt arbete som vi deltar i, [...] Det finns ju också någonting som puttrar här liksom, det är på gång. Och jag tror att genom att vara här, genom att agera ut värderingar på ett annat sätt än vad de själva i mångt och mycket står för, så får man ju någonstans bara bestämma sig för att vi faktiskt påverkar människor. Eller så kan man bestämma sig för motsatsen, nä det har ingen betydelse, men då ska man ju inte heller vara här va, då måste man ta konsekvenserna av det och ta sitt pick och pack och åka hem och jobba någon annanstans där man kanske tror att man kan göra nån förändring. Men det är alltså en jätteväiktig fråga. Ska man vara här, givet så den politiska strukturen, ska man vara här eller ska man inte vara här, och bestämmer man sig för att vara här, hur ska man då bidra till att det här börjar luckras upp för att bli någonting annat?

Företrädaren för *empowermentorganisationen* menar att man som organisation ständigt måste förhålla sig till balansen mellan sitt uppdrag och vad vietnameserna är redo för. Vid flera tillfällen under intervjun påpekade hon vikten av att förändring måste komma inifrån men att man som organisation måste våga testa gränserna.

Jag tycker att det är väldigt viktigt att hela tiden känna av, du kan inte bara komma intumlande och säga: nu skall vi genomföra de här reformerna och göra detta. För det måste komma inifrån, vill inte partiet, då speciellt politbyrån eller centralkommittén och är de inte med på noterna så kommer det inte fungera, eller det kommer i alla fall ta dubbelt så lång tid, och då är det frågan om det är värt det... att man skall satsa pengar på det. När man arbetar inom ett område så måste man veta att det är okej, det kan vara väldigt känsligt, men det skall finnas någon slags okejstämpel på det, finns det inte det då tycker jag inte att man skall göra det för då är inte Vietnam redo för det [...]

Alltså jag tror att om man från (syftar på organisationen) sida känner att; det här kan väl inte vara så farligt, då kan det vara så att man försöker ett tag till eller till och med gör det under andra former, man försöker rikta in sig på nåt annat sätt. Men om man verkligen känner att det är totalstopp, då får man ju lägga ner det. Det kommer ju inte att funka då, då blir det ju också att det blir tidsfördriv och slöseri med resurser. Så att det blir lite....det är ju också det som nästan är bra med det hela. Det kommer från båda hållen men det måste på nåt sätt funka, för annars blir det ingenting av det.

Ovanstående organisationer är medvetna om att deras arbetsområden är känsliga och att det finns en balans som de måste förhålla sig till rörande deras uppdrag och vad som accepteras av staten. Till skillnad från de organisationer som vi kategoriserat under *mjuka stilen*, så väljer dessa organisationer att hela tiden utmana gränserna utan att gå för långt. Det som vi nedan beskriver som *tuta och körstilen*, behandlar den organisation som liksom ovanstående testat gränserna, men som utifrån organisationens uppdrag, väljer att driva det längre.

6.3.3 Tuta och körstilen

En av intervjupersonerna från *nykterhetsorganisationen*, personen som arbetar med utbildning, har utifrån det arbetsområde han arbetar med, uppfattningen om att de värdegrunder man som organisation har, är det som bör styra det arbete som utförs. Detta oavsett eventuella konsekvenser. Representanten anser följande:

Jag tycker inte man skall hålla sig tillbaka, man skall spänna bågen och försöka skuffa lite på gränserna och respekt för landet och så där... Men jag tror inte att någon biståndsorganisation tjänar på att bocka och stå med mössan i handen... Det är ju det här också, att vi ska hjälpa det här samhället till en ökad demokrati.

På frågan om hur de har valt att hantera balansen mellan sitt uppdrag och statens roll svarade representanten följande.

Vi tutar och kör tills vi blir utvisade.

Den verksamhet och det samarbete som personen haft har avbrutits. Trots detta så anser han att arbetet inte varit förgäves och att verksamheten har gjort intryck, då de kunskaper som organisationen vill förmedla sprids.

Men det kan jag säga att det, att de pedagogiska metoderna de kommer att spridas genom landet. Och det förstår man marknadsvärdet av även om vi inte är här, och då har vi gett dem något.

Detta uppfattas som en viktig del av uppdraget. Representanten menar att han skulle se det som något positivt om han inte fick förlängt tillstånd utifrån att han då vet att han varit så pass provocerande att regeringen inte låter honom fortsätta verka. Han menar att han då nått kärnfrågorna.

Och risken är ju att jag blir nekad och den värsta risken kan jag ju säga, det är att jag blir utvisad eller inte får förlängt arbetstillstånd här, men det har jag sagt till alla som vill lyssna, att det skulle jag se som en merit. Ett sådant papper skulle jag sätta upp i glas och ram på väggen.

Sammanfattningsvis kan sägas att det som vi benämner den *mjuka stilen* karaktäriseras av att man som organisation väljer ett förhållningssätt som inte riskerar förhållandet till staten genom att hårdnackat driva sina frågor. Man utgår i stället från att arbeta utifrån de behov som staten uttryckligen vill att man ska arbeta med och hoppas att man genom det ska uppnå förändring. Det vi benämner som *balansstilen* karaktäriseras av att man som organisation vill uppnå något som sträcker sig utanför statens önskemål. Man är dock medveten om att man inte till fullo kan göra detta utan att riskera relationen till staten och vidare att man sannolikt inte kommer att uppnå sina mål såvida man inte har en bra relation. Slutligen beskriver vi stilen som vi kallar *tuta och kör*.

Den organisation som vi menar hamnar här, har ett förhållningssätt som går ut på att frågorna ska drivas oavsett konsekvenserna.

Kapitel 7. Analys

I analysen kommer vi att börja med att utifrån de olika relationsstyperna i *Four-C's model: konfrontation, samarbete, komplettering och kooptering* identifiera vilken relation de olika organisationerna kan sägas ha till staten. Inga relationer är statiska och en organisation kan ha olika typer av relationer beroende på projekt samt utifrån vilken fas i projektet man befinner sig. Man kan som organisation även ha olika typer av relationer till olika delar av staten. Man kanske har en relation till sin systerorganisation (som är statlig), en relation till myndigheter som *Ministry of Health* eller en relation till den statliga tillståndsgivaren PACCOM. Vi har gjort indelningen utifrån den relationstyp som vi anser vara dominerande. Ett tydligt exempel på detta är *nykterhetsorganisationen* som kommer att presenteras under två olika relationstyper. Vidare kommer vi att, utifrån begreppen *radikal* och *traditionell* INGO, identifiera vilken typ av INGO de olika organisationerna kan sägas tillhöra. I samband med indelningen kommer vi vidare att redogöra för de mönster vi har kunnat urskilja när det gäller olika omständigheter som kan tänkas inverka på vilken typ av relation som utvecklas.

7.1. Konfrontation

En av de organisationer som vi i empirin har kategoriserat som policyförändrare, är *barnrättsorganisationen*. Dess syfte är att verka för förändringar och uppmärksamma staten på de brister som existerar när det gäller barns rättigheter. Konfrontationsrelationen karaktäriseras av att man som INGO och stat har olika medel och mål med sitt arbete. Vi menar att *barnrättsorganisationen* utifrån dess syfte kan sägas ha denna typ av relation. I sina enskilda projekt kan relationen dock se annorlunda ut. Detta blev tydligt i samband med en rapport angående våld i nära relationer. Man kom då i konflikt med staten då man från deras sida inte ville publicera innehållet, trots att man tidigare var överens om medlen, det vill säga själva undersökningen. Resultatet av undersökningen, målet, ansågs dock inte passande och rapporten blev därmed inte publicerad. Detta kan ses som ett exempel på *kooptering* utifrån att man var överens om medel, då man var överens om att rapporten om våld mot barn skulle genomföras. Utifrån resultatet av rapporten, som visade att barn i hög utsträckning blir utsatta för våld både i hemmet och i skolan, och det faktum att den inte kommer att publiceras, är det uppenbart att

målet med rapporten skiljde sig åt mellan INGO och staten. Utifrån *the Four-C's model*, är relationen *kooptring* en tillfällig relation som till slut övergår till en annan och där utgången bestäms utifrån den maktbalans som råder. Den part som är den starkare parten och har makten i form av resurser, bestämmanderätt och liknande, är den part som troligtvis har möjligheten att driva igenom sina mål. När det gäller ovanstående fall kan man se att organisationen fick ge sig då de inte kunde uppnå sitt mål med att publicera rapporten. Därmed återgick relationen till den ursprungliga, konfrontationsrelationen. Vi uppfattar att det hos representanten för *barnrättsorganisationen* finns ett dilemma utifrån att hon vill vara *watchdog* och driva konfrontationen längre. Hon vågar dock inte göra det på grund av maktbalansen. Detta blev väldigt tydligt då vi under intervjun diskuterade hur man som organisation hanterar denna balans. Hon menade att det är en utmaning att ha en statlig partner som man samtidigt på en annan nivå förväntas kritisera. Detta blir speciellt svårt då statens maktposition är starkare än *barnrättsorganisationens*, främst utifrån att det är de som ger tillstånd, bestämmer huruvida rapporter får publiceras och så vidare.

När det gäller typ av INGO, menar vi att *barnrättsorganisationen* kan sägas vara en radikal INGO. Enligt Brainard och Siplon (2002) karakteriseras radikala NGOs av att de har ett starkt rättighetsperspektiv och vänder sig till den grupp som berörs av problemet för att hitta lösningen. De har alltså ett nerifrån- och upp perspektiv. Visserligen är *barnrättsorganisationen* en stor organisation som har central styrning uppifrån, samt arbetar med områden som delvis bestäms centralt. Vi har trots detta valt att kategorisera organisationen som en radikal INGO då den har ett uttalat rättighetsperspektiv och vill uppnå förändring genom att stärka lokala organisationer så att de i sin tur kan uppnå förändring. Ett exempel på detta är den undersökning man genomförde för att undersöka frekvensen av barnmisshandel. Genom att prata med femhundra barn ville man få en bild av hur de uppfattar sin situation. Vidare poängterar man vikten av att förändring bör komma inifrån och att det är de grupper som berörs av problemet som ska vara med och hitta en lösning. Med detta som bakgrund anser vi dem alltså vara en radikal INGO.

Enligt vår indelning är *barnrättsorganisationen* den enda som så tydligt arbetar med policyförändring, vilket innebär att arbete med policyförändringar kan ses som en viktig faktor när det gäller utvecklandet av en konfrontationsrelation. Då policyförändring innebär ett kritiskt förhållningssätt gentemot staten där man strävar efter att uppnå förändring, och då konfrontationsrelationen karaktäriseras av att man från båda parternas håll vill påverka varandra,

anser vi att det inte är så konstigt att policyförändring som arbetssätt kan sägas påverka utvecklandet av en konfrontationsrelation.

7.2 Komplement

Den del av *AIDS-organisationen* som arbetar med kunskapsspridning i form av utbildning i laboratorieteknik anser vi ha en kompletterande relation. Både staten och *AIDS-organisationen* har som mål att minska spridningen av HIV och minimera konsekvenserna. Medlen för att nå dit ser dock olika ut. Från *AIDS-organisationens* sida anser man att diagnostiseringen av HIV-patienter brister och att smittspridningen därmed ökar. Då man anser att staten inte tar sitt ansvar i denna fråga, arbetar organisationen själv med frågan. Därmed uppstår en kompletterande relation där man arbetar mot samma mål, men med olika strategier, det vill säga olika medel. Däremot motsätter man sig inte den andra partens arbete, utan har en slags överenskommelse där man accepterar varandras strategier. Från organisationens sida har man valt att hantera maktbalansen gentemot staten på detta sätt. Genom att driva de frågor man tycker är viktiga samtidigt som man accepterar att staten är de som har den avgörande makten, och därmed måste vara med och bestämma kring vissa aspekter, kan man trots allt arbeta mot sitt mål.

När det gäller typ av INGO, menar vi att organisationen i sin helhet kan anses vara en traditionell INGO. Detta utifrån att man inom organisationen främst arbetar med att utveckla och öka tillgängligheten av sjukvård. Man vänder sig till en grupp som man anser vara i behov av denna hjälp och som inte själva kan kräva den och därmed behöver hjälp. Vidare vänder man sig till experter när det gäller att hitta och utveckla metoder, vilket man sedan för vidare till lokal sjukvårdspersonal.

Som ovan nämnts, arbetar organisationen med kunskapsspridning. Man driver sina egna frågor till viss del men kompromissar samtidigt då man inser att statens medverkan är viktig. Denna organisation, menar vi, kan ses som ett slags mellanting mellan en INGO som utgår från ett rättighetsperspektiv och aktivt arbetar för policyförändring, och en INGO som visserligen driver sina frågor, men som ändå kompromissar och i vissa fall arbetar utifrån statens direktiv. Den kompletterande relationen utvecklas således när det handlar om en INGO som är av traditionell typ och som arbetar med kunskapsspridning och vars förhållningssätt hamnar någonstans mellan egna uppdraget och statens uppdrag.

7.3 Samarbete

Samarbetsrelationen uppstår ofta när en tjänst utförs av organisationen på uppdrag av staten. I denna typ av relation har man inte som huvudsaklig uppgift att försöka påverka varandra, utan arbetar i samförstånd kring det man vill uppnå och hur man ska nå dit, man har samma mål och medel. Naturligtvis är det alla INGOs mål att förmedla de värderingar man står för och i viss utsträckning påverka och arbeta för förändring, dock gör man det på olika sätt. De organisationer som vi har kategoriserat utifrån relationen samarbete, är organisationer som visserligen arbetar utifrån sina värderingar men som gör det inom ramen för ett samarbete.

Representanten för *nykterhetsorganisationen* som arbetar med den nya alkohollagen arbetar exempelvis med att förse staten med material i arbetet med en ny alkoholpolicy. Han har en överenskommelse med staten kring vad det är han ska göra, men har fortfarande en viss makt i att presentera det material som han anser vara viktigt och stämmer med organisationens värderingar. Anledningen att vi anser att relation kan betecknas som en samarbetsrelation snarare än en kompletterande relation är att det är staten som är initiativtagare och att arbetet med inhämtning av kunskap hade skett oavsett *nykterhetsorganisationens* närvaro i landet. Därtill framkom det väldigt tydligt under intervjun att representanten uppfattar samarbetet som positivt då man har samma mål med vad man vill uppnå, en alkoholpolicy och då man är överens om på vilket sätt det ska ske, genom tillhandahållandet av kunskap från organisationens sida. Vidare anser man att det är viktigt att man från organisationens sida är så pass *cultural sensitive* att man inte trycker på och driver förändringar som man från statligt håll inte är redo för. Genom att trycka på för mycket och driva kontroversiella frågor, finns det alltid en risk att man inte får förlängt tillstånd och därmed inte kan genomföra något arbete alls.

En annan organisation som vi anser ha en samarbetsrelation till staten, är *AIDS-organisationen*. Som nämnts ovan, kan en del av organisationen anses ha en kompletterande relation. Den del av organisationen som arbetar med tillhandahållande av service anser vi däremot ha en samarbetsrelation. Detta utifrån att mål och medel sammanfaller. Både staten och *AIDS-organisationen* har som mål att minska spridningen av HIV och minimera konsekvenserna. Man är även överens om att medicinering av HIV-smittade är ett bra medel för att nå målet. Den del av organisationen som arbetar med detta, kan därmed anses ha en samarbetsrelation till staten. Representanten för organisationen upplever att arbetet med att åka runt och behandla HIV-

patienter leder till ett gott samarbetet då staten och organisationen är överens om just detta projekt. Man har därmed inga problem att från organisationens sida få tillstånd för projektet.

Slutligen har vi valt att kategorisera *katastrofororganisationen* och dess relation till staten som en samarbetsrelation. Detta då man tillsammans med systerorganisationen kommer överens om hur man ska arbeta och vilka mål man vill uppnå. Visserligen har man värderingar som man vill förmedla, men man gör det enbart inom ramen för systerorganisationens önskemål. Man utgår från dess behov och är inte drivande när det gäller egna frågor. Därmed kan mål och medel sägas vara dem samma.

Vi anser att alla dessa organisationer kan kategoriseras som traditionella INGOs. Den del av *AIDS-organisationen* som faller under kategorin samarbetsrelation, har som syfte med sin verksamhet att åka runt och behandla och tillhandahålla medicin. Detta är, enligt Brainard och Siplon, ett typiskt kännetecken för en traditionell NGO som därmed vänder sig till en utsatt grupp och förser gruppen ifråga med en konkret service. Detta menar vi, kan även känneteckna *katastrofororganisationen*. Detta är en organisation vars främsta uppgift är att vara närvarande och se till att de mest utsatta får hjälp vid olika katastrofsituationer. Visserligen arbetar man även långsiktigt med att utbilda personal i katastrofberedskap och inom andra områden, men kärnan i arbetet handlar om att vara där och stötta utsatta grupper och se till att dessa gruppers grundläggande behov tillgodoses. Arbetet har alltså denna karaktär snarare än karaktären av en policyförändrare som kräver att staten tar sitt ansvar, vilket kännetecknar en radikal INGO. *Katastrofororganisationen* ska därmed, anser vi, ses som en traditionell INGO. När det gäller *nykterhetsorganisationen*, anser vi att även denna organisation kan betraktas som en traditionell INGO. Arbetet som karaktäriseras av att man som expert inom området, förser staten med relevant information faller in under definitionen för traditionell INGO. Man arbetar inte som en pådrivande faktor som kräver en viss grupps rättigheter, vilket utmärker en radikal NGO, utan man arbetar snarare med att stödja organisationer genom att förse dem med relevant kunskap.

Utifrån ovanstående kan man konstatera att alla de organisationer vars relation till staten utgörs av en samarbetsrelation, består av traditionella INGOs. Arbetssätten skiljer sig dock åt. Två av organisationerna arbetar med implementering av statens beslut utifrån att man arbetar med utgångspunkt i de behov som staten uttrycker att man vill ha hjälp med att tillfredsställa. *AIDS-organisationen* arbetar däremot med, vad vi har benämnt, tillhandahållandet av service. Vi menar

att skillnaden i detta ligger i att man från *AIDS-organisationens* håll i större utsträckning arbetar utifrån de behov man själv anser finnas. Vi har uppfattat det som att *Katastrofororganisationen* och *nykterhetsorganisationen* arbetar mer utifrån statens önskemål. Sammanfattningsvis kan det därmed konstateras att de INGOs som har utvecklat en samarbetsrelation med staten, alla består av traditionella INGOs som visserligen skiljer sig åt när det gäller arbetssätt, men som ändå kan sägas röra sig inom samma fält. Med detta menar vi att *implementering av statens beslut* samt *tillhandahållande av service*, kan betraktas som okontroversiella arbetssätt då de inte i någon större utsträckning arbetar med att utmana staten och därmed inte heller utgör något hot.

7.4 Kooptering

Den del av *nykterhetsorganisationen* som arbetar med pedagogik, det vill säga arbetet med pedagogik, kan sägas ha en relation som karaktäriseras av *kooptering*. Inledningsvis menar vi dock att relationen kan ses som en samarbetsrelation då man hade samma mål och medel. Staten, i form av systerorganisationen ville införa en ny pedagogik i skolan och gav detta uppdrag till den representant vi träffade. Efterhand visade det sig dock att arbetet ledde till något som man från statens sida inte ville uppnå, då representantens mål med arbetet visade sig vara annorlunda än statens. De metoder han använde ledde till ett mål som skiljde sig från statens mål. I detta fall gick man alltså från något som såg ut som en samarbetsrelation inledningsvis, då både mål och medel var lika, till en relation där man inte var överens om målet. Enligt *Four-C's model* är relationen *kooptering* en övergående relation där båda parterna strävar efter att få den andre att ändra sina mål. Maktbalansen blir den avgörande faktorn när det gäller vilken av de tre relationerna det blir. I detta fall ledde dock *kooptering* relationen till en icke-relation då projektet inte fick fortgå.

Vi menar att *empowermentorganisationens* relation till staten kan kategoriseras som en *kooptering* relation. De arbetar med att stärka lokala organisationer inom olika områden. Detta vill man även från statens sida göra. Därmed är man överens om medlen. Vi upplever dock att staten och organisationen i grunden vill uppnå olika saker med arbetet. Organisationen ser detta arbete som en del av en demokratiseringsprocess. Genom att stärka lokala krafter vill man bygga upp dessa grupper kompetens vilket man ser som en förutsättning för demokratisering. Staten har inte detta mål då de snarare uppfattar för starka grupper som ett hot. Samhällets utveckling kräver dock större kompetens och staten tillåter därmed denna typ av verksamhet då man anser

att man kan dra nytta av den. Beroende på vilket projekt det handlar om, övergår relationen till någon av de andra tre inom *Four-C's model*. Detta blev tydligt under intervjun när representanten talar om att man hela tiden får kompromissa och att man i vissa frågor får dra sig tillbaka, men att man i andra frågor kan stå på sig och driva igenom sina mål.

Ovanstående organisationer kan ses som radikala INGOs. De är båda organisationer som arbetar inom områden som handlar om att stärka lokala grupper med utgångspunkt i ett rättighetstänkande. Representanten för *nykterhetsorganisationen* som arbetar med pedagogik gör det genom att lägga fokus på medinflytande och elevers rättigheter när det gäller beslutsfattande. Representanten för *empowermentorganisationen* arbetar med att utbilda och stärka lokala grupper i projekt som handlar om utformandet av ny policy, demokratifrågor och så vidare. De båda organisationerna utmanar därmed staten, och strävar aktivt efter en förändring i det rådande systemet vilket, enligt Brainard och Siplon (2002), kännetecknar radikala INGOs. När det gäller arbetsområde, arbetar båda organisationerna med kunskapsspridning, som delvis kan sägas ha karaktären av policyförändring utifrån de områden man arbetar med. Till skillnad från *AIDS-organisationen* arbetar man med frågor som uppfattas som kontroversiella då de i grund och botten handlar om att stärka grupper av människor och förmedla ett demokratitänk. Att det är denna typ av organisationer som utvecklats en *kooptering*-relation, kan betraktas som föga överraskande då man i denna relation inte är överens om målen med sin verksamhet. Sammanfattningsvis utgörs ovanstående relation därmed av radikala INGOs som arbetar med kunskapsspridning inom kontroversiella arbetsområden som från statens sida upplevs som hotande. I fallet med representanten för *nykterhetsorganisationen*, som jobbar med pedagogik, uppfattades det som så pass kontroversiellt att man avbröt samarbetet.

Vi har, under arbetet med att kategorisera de olika organisationerna i respektive relationstyp, upptäckt att många organisationer vid något tillfälle har stadier som karaktäriseras av *kooptering*. Som vi visar ovan blir maktbalansen avgörande för utgången i form av hur den vidare relationen kommer att se ut. Anledningen till att vi valde att presentera representanten för *nykterhetsorganisationen*, som jobbar med pedagogik, under denna relationstyp, till skillnad från exempelvis *barnrättsorganisationen*, är att den förra inte övergick till någon annan relation. Detta hänger bland annat samman med det politiska klimatet när det gäller civilsamhället i Vietnam.

7.5 Det politiska systemets betydelse för relationen

De olika relationstyperna kännetecknas till viss del, som vi visat ovan, av olika typer av organisationer samt olika typer av arbetssätt. Hur man som organisation arbetar har därmed visat sig ha betydelse för vilken typ av relation man utvecklar till staten. Något som är gemensamt för alla organisationer är dock att de verkar i samma politiska klimat. Just det politiska klimatets betydelse för relationen till staten, är något som alla intervjupersoner diskuterade kring. Vi kommer därför avslutningsvis redogöra för hur man från organisationernas sida uppfattar dess betydelse. Oavsett vilken arbetsmetod man som organisation valt så uttryckte samtliga intervjupersoner att det politiska systemet påverkar relationen. Som vi nämner tidigare i texten, så ser det civila samhället i Vietnam annorlunda ut i jämförelse med exempelvis Sverige. I Vietnam är det staten som kontrollerar INGOs och inte tvärtom. Tillståndsgivningen sker inte bara på grundval av gällande regler, utan upplevs i vissa fall som högst godtycklig. Detta då intervjupersonerna uppfattade att tillståndsgivningen påverkas av vad staten tycker om det arbete man utför och huruvida det arbetet kan upplevas som ett hot mot staten. Bland annat nämnde flera intervjupersoner att korruption är något som INGOs vid upprepande tillfällen måste handskas med. De har tidvis upplevt att de förväntas muta för att få det tillstånd de behöver för att verka i landet. Vidare berättade samtliga, genom beskrivningen av *kuvertkulturen*, om hur de förväntas muta för att få statstjänstemän att närvara vid möten. Därmed påverkar det mutsystem som existerar, relationen genom att individers godtycke utifrån materiell vinning påverkar organisationens möjlighet till framgång, fortsatt tillstånd och så vidare. Vidare upplevs det omfattande kontrollsystemet, vilket utgör en del av det civila samhället, som hindrande för utvecklandet av en fungerande relation till staten. Detta då det arbete organisationerna utför hela tiden kontrolleras av olika statliga myndigheter, vilket får till följd att organisationerna hela tiden tvingas överväga vad de vågar göra och säga och så vidare. Då det saknas ett fungerande regelsystem blir personliga relationer viktiga, vilket innebär att man som INGO måste ägna mycket tid åt att skapa en fungerande relation till staten.

7.6 Avslutande diskussion

Ovanstående indelning visar att de sex organisationer vi har varit i kontakt med har utvecklat olika relationer till staten. I vissa fall kan det även förekomma olika relationer inom en organisation, som när det gäller *AIDS-organisationen*. Med utgångspunkt i analysen har vi kunnat se olika mönster utifrån relationstyp och typ av INGO. Vi kan konstatera att samtliga

INGOs vars relation karakteriseras av en samarbetsrelation, är traditionella INGOs. En koppling kan därmed göras mellan Najams (2000) *Four-C's Model* och Siplon och Bernards (2002) *traditionella* och *radikala* INGOs. Vidare har vi velat lyfta den maktbalans som vi uppfattar som en viktig omständighet när det gäller utvecklandet av relationer. Denna maktbalans där staten utifrån det politiska systemet, kontrollerar det arbete som genomförs samt har befogenheter att ge och dra in tillstånd, är något som alla organisationer nämnt. De har dock alla valt olika strategier för att hantera detta dubbla uppdrag vilket innebär att som organisation ha kvar kärnan av sitt uppdrag och samtidigt utveckla en fungerande relation till staten. Denna skillnad blir väldigt tydlig när man tittar på de organisationer som utvecklat en samarbetsrelation till staten samt den organisation som utvecklat en konfrontationsrelation.

De organisationer vars relation till staten vi kategoriserat som en *samarbetsrelation* har valt att arbeta utifrån samförstånd där man som INGO hoppas kunna påverka genom långsiktigt arbete vars långsiktighet man vill garantera genom att inte riskera samarbetet med staten. Dessa organisationer utgörs av traditionella INGOs vars arbete kan betraktas som okontroversiella då de inte i någon större utsträckning utmanar eller utgör något hot gentemot staten.

Den organisation som vi anser ha en *konfrontationsrelation* till staten, kan till viss del ses som en direkt motsats till ovanstående organisationer. Denna organisation är en radikal INGO som arbetar utifrån ett starkt rättighetsperspektiv. Genom att utmana staten och påtala problem, vill man uppnå förändring. Från organisationens sida menar man dock att arbetet begränsas av det beroende man har gentemot staten. För att inte riskera indraget tillstånd, måste man delvis vara försiktig i sin kritik gentemot staten. Trots detta arbetar man med policyförändring och har som uppdrag att påtala problem och arbeta för förbättrade rättigheter för barn. Den organisation som har en *konfrontationsrelation* till staten är alltså en organisation som arbetar med kontroversiella områden och vars syfte består i att uppnå förändringar i det rådande systemet. Att en sådan organisation kan upplevas som ett hot från statens sida, och att relationen därmed går ut på att försöka uppnå förändring hos den andra parten kan knappast ses som särskilt överraskande.

7.7 Reflexion

Vi lämnade Sverige och den svenska modellen och begav oss till ett land som på många sätt skiljer sig från Sverige. Vi möttes av ett samhälle där kultur, politiskt system och värderingar var

helt främmande för oss. Något som kom som en överraskning för oss var all den tid och resurser man som INGO tvingas lägga ner på att skapa en fungerande relation till staten. Visserligen åkte vi till Vietnam med inställningen att det fanns svårigheter förknippade med att verka i en diktatur, men vad det egentligen innebar, hade vi inte riktigt kunnat föreställa oss. Svårigheterna med att bedriva förändringsarbete i ett land som vill uppnå förändring men ändå inte, blev tydligt under vårt arbete med uppsatsen. För att hänga med i den internationella utvecklingen och för att kunna upprätthålla en marknadsekonomi eftersträvar man från partiets sida utveckling och förändring. Det ska dock ske inom ramen för det kommunistiska partiets önskemål. En sådan sak som att arbeta med att informera människor om deras rättigheter och om statens skyldigheter, vilket vi i Sverige tar för givet, kan inte ske i ett land som Vietnam. Det sker ändå, men på andra sätt. Genom att ständigt omvärdera sin arbetsmetod och hitta andra vägar för att nå ut, kan man som INGO arbeta långsiktigt för förändring. Trots att man som INGO är kontrollerad av staten, och trots att man kanske bara kan arbeta med en tiondel av det man egentligen skulle vilja göra, kan man genom andra medel och strategier, arbeta för förändring och även uppnå förändring.

Under vår vistelse väcktes många tankar och funderingar som kanske inte direkt berör vårt uppsatsämne, utan snarare handlar om Vietnams framtid utifrån begreppet demokratisering. Många av de vi intervjuade pratade om Vietnams framtid samt huruvida landet går mot en demokrati. Vi funderade en hel del kring denna demokratiseringsprocess i samband med den ekonomiska utveckling landet genomgått, vilket inneburit att man tvingats öppna upp alltmer mot omvärlden. Fattigdomsbekämpning prioriteras väldigt högt i Vietnam, samtidigt som man inte vill tala om människors rättigheter. Så länge människor inte har några sociala rättigheter att tala om, samt lever i relativt hög fattigdom, innebär ifrågasättande ett alltför stort risktagande. Att ifrågasätta eller kritisera exempelvis korruption på en arbetsplats, innebär kanske att man förlorar arbetet. Då de sociala rättigheterna är väldigt begränsade, får det för stora konsekvenser för gemene man att kräva sina rättigheter eller kritisera. En annan aspekt av detta är att den grupp som får tillgång till högre utbildning är väldigt begränsad. För att undvika kritik mot regimen präglas, vad vi har förstått det som, även den högre utbildningen av ren inläring, snarare än att lära sig kritiskt tänkande. Därmed är risken att kritiskt tänkande ses som något främmande hos människor.

Den ekonomiska utvecklingen i landet går stadigt framåt, vilket innebär att en del bistånd från omvärlden med stor sannolikhet kommer att försvinna inom en relativ kort framtid. Detta skulle

få till följd att en del INGOs troligen också försvinner. Som INGO kan man inte arbeta öppet med demokratifrågor men genom att arbeta med saker som medbestämmande och människors rättigheter på en mindre skala, upplever vi att man tar viktiga steg mot en demokratisering och att man genom detta sår frön hos människor. Att ge människor kunskap om politik och mänskliga rättigheter torde vara en av de absolut viktigaste förutsättningarna för en demokratisering av landet.

Då många av de INGOs vi var i kontakt med, menade att deras absolut viktigaste syfte är att arbeta långsiktigt för just demokrati, kan man fråga sig vad konsekvenserna av deras försvinnande kommer att bli? Det hade varit intressant att undersöka detta och se vilken betydelse internationella organisationer har när det gäller demokratiutvecklingen i landet.

Referenslista

Böcker

Clarke, Gerald (2004) "the Social Challenges of Reform". I Duncan McCargo (red): *Rethinking Vietnam*. Routledge. USA: Curzon.

Dixon, Chris (2004) "State, party and political change in Vietnam". I Duncan McCargo (red): *Rethinking Vietnam*. Routledge. USA: Curzon.

Dollar, David (1998) *Household Welfare and Vietnam's Transition*. Washington, D.C. World Bank.

Hall, Anthony L & Midgley, James (2004). *Social policy for development*. London: Sage.

Jönsson, Kristina (1998) "Demokratiska värderingar – universella eller kontextuella?". I Göran Hydén (red.): *Demokratisering i tredje världen*. Lund: Studentlitteratur.

Kerkvliet, Tria (2003) *Getting organized in Vietnam : moving in and around the socialist state*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

May, Tim (1997) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Repstad, Pål (1999) *närhet och distans*. Lund: Studentlitteratur.

Silverman, David (1993) *Interpreting Qualitative Data*. London: SAGE Publications.

Taylor, Philip (2004) *Social inequality in Vietnam and the challenges to reform*. Singapore: Institute of Southeast Asian Studies.

Trost, Jan (1997) *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.

Artiklar

Brainard, Lori & Siplon, Patricia (2002) The internet and NGO-Government relations: injecting chaos into order. *Public Administration and Development*, 2002.

Brinkerhoff, Jennifer och Brinkerhoff, Derick . (2002) Government-nonprofit relations in comparative perspective: evolution, themes and new direction. *Public Administration and Development* Nummer 1 sida 3-18.

Clarke, Gerard (1998) Non-governmental organisations (NGOs) and Politics in the developing world. *Political Studies*, Mars 1998.

Coston, Jennifer (1998) A model and typology of government-NGO relationships. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. Nummer 3 sida 358-382.

Najam, Adil (2000) The four-C's of third sector-government relations. *Nonprofit Management and Leadership*, nummer 4 sida 375-396.

Internet

NE.se (2006) *Nationalencyklopedin*.

A (http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=342676&i_sect_id=342669&i_word=vietnam&i_history=1) (2006-12-19)

B (http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=342676&i_sect_id=34269103&i_word=vietnam&i_history=7). (06-10-31)

C (http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=153718&i_sect_id=153717&i_word=diktatur&i_history=2). (2006-11-01)

D (http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_sect_id=330051&i_history=3). (2006-11-01)

E (http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=342676&i_sect_id=342669&i_word=vietnam&i_history=1) (2006-12-14)

(Globalization and Democratization in Asia : The Construction of Identity)
(<http://www.lund.eblib.com/EBLWeb/patron/>) Katarina Kindvall, Kristina Jönsson 2002

London : Routledge (06-10-31)

The fletcher school (<http://fletcher.tufts.edu/faculty/najam/profile.asp>) (06-12-15)

9.4 Rapport

CIVICUS (2006) The Emerging Civil Society – An initial assessment of civil society in Vietnam
Sida (2003) Sidas metodenhet, författare; Göran Andersson, SIPU International

Capacity Development – Working Paper No. 14, Reflektioner kring administrativa reformer i Vietnam. Tryckt av Elanders Novum AB, 2003

Bilaga 1

Interview guide English

Context of the organization

- Within what areas does your organization work? (education, housing, healthcare)
- Can you describe a project within that area? How the work is organized, the nature of the work, preventative, complementary and so on.
 - Describe the process when a project is being initiating
- What are the main goals with your work, what do you want to achieve with your work?

Choice of area

- How come you are working in this specific area?
- To what extent do you think your organization meet the actual need? (How successful are you in your work?)
 - What is needed for you to be more successful?
- Are there other areas that your organization would like to work within?
 - What possible hindrance could are there for working with those areas? (apart from financial ones)

Organization

- Do you cooperate with any other partners?
- How is the cooperation between your organization and the government or other governmental institutions?
- What is your experience of this cooperation?
 - How important is it that this cooperation works?

- We understand that VUFO issue the permissions that are needed for NGOs to work in Vietnam?
 - can you describe that process for us?
 - do you have any idea on how that selection works, what requirements they have?
 - does your organization have any further contact with VUFO after the permission has been issued?
 - if yes, how does that work?

The role of the organization

- In your opinion, what role does your organization have? (Cooperator, informer etc)

Intervjuguide Svenska

Klargörande av organisationens kontext

- Inom vilka områden arbetar ni?
- Hur arbetar ni inom det området? (fallbeskrivning av ett projekt, fokus på hur man arbetar, dvs arbetar man upplysande? förebyggande? samordnande? osv.)
 - hur ser processen ut när ett projekt skapas och genomförs?
- Vad vill ni uppnå med det arbetet?

Val av område

- Hur kommer det sig att ni arbetar inom just det här området/områdena?
- I vilken utsträckning uppfattar ni att ni täcker behovet/är framgångsrika?
 - hur skulle man kunna täcka det här behovet?
- Finns det andra områden som ni, inom er organisation, skulle vilja arbeta inom?
 - Vilka ev. hinder finns? (förutom resurser)

Organisation

- Har ni några samarbetspartners?
- Hur ser samarbetet ut med regeringen, eller andra statliga organ, ut?
- Hur upplever ni det här samarbetet?
 - hur viktigt är det att det här samarbetet fungerar?
- Vi har uppfattat det som att VUFO ger tillstånd till NGOs att verka i Vietnam?
 - Hur går den processen till?
 - Har du någon uppfattning om hur deras urval ser ut? (lätt/svårt att få tillstånd)
 - Har man som organisation någon fortsatt kontakt med VUFO?
 - hur fungerar det i så fall?

Organisationens roll

- Vilken roll uppfattar du att din organisation har? (ex samordnare, upplysare osv)